جُهيمان العَتيبي

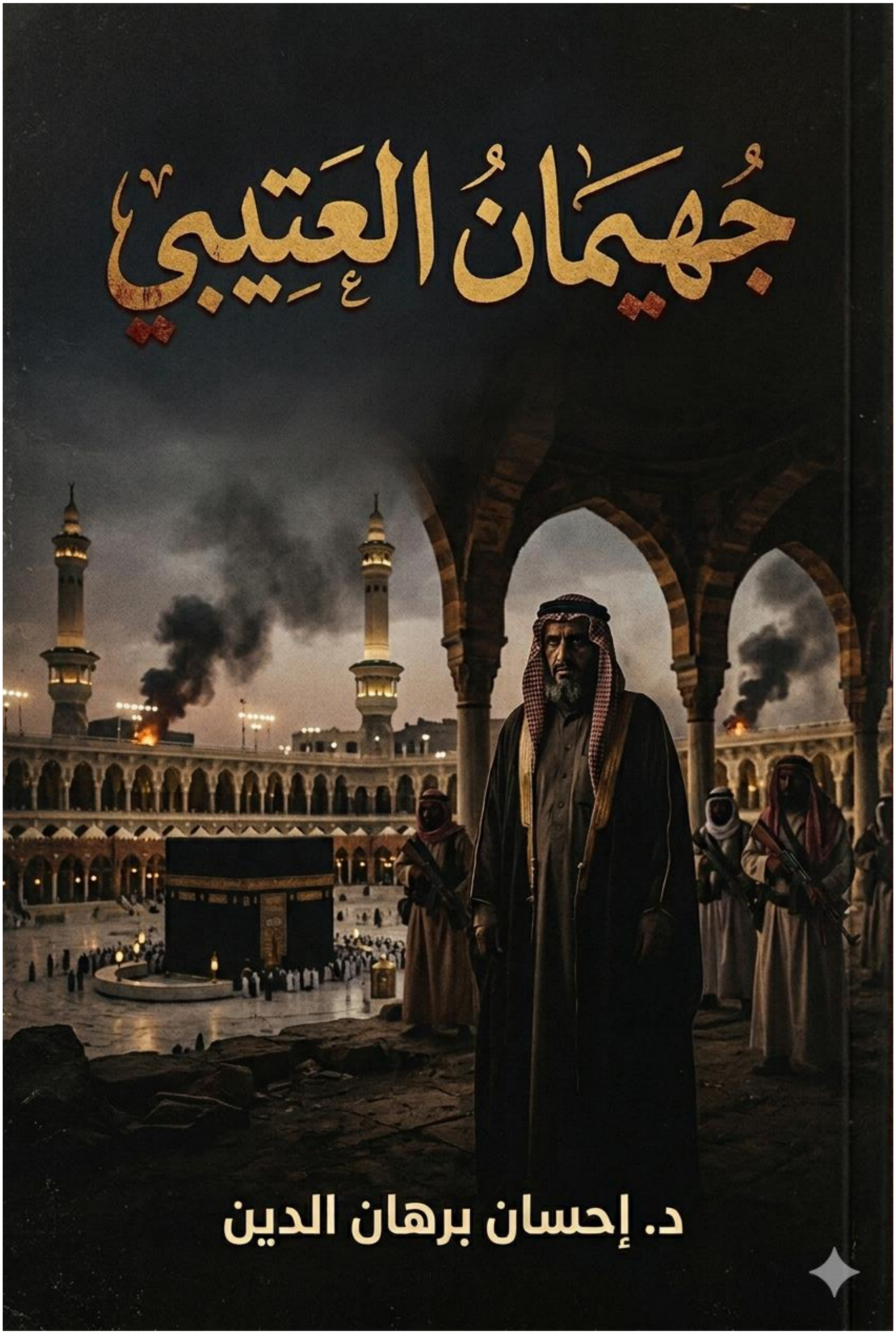

د. إحسان برهان الدين

جهيمان العتيبي

نووسينى

د. إحسان برهان الدين

پێشەکی

الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على أفضل رسل الله محمد وعلى آله وصحابته ومن سار على نهجه وسنته إلى يوم الدين.

ئەم نامیلکەیە لە بنچینەدا بەشێکە لە زنجیرەی (بیانناسە) کە کاتی خۆی لە تۆرە کۆمەلایەتییەکاندا بڵاو بوویەوە و دواتر وەکو کتێبێکی گەورەش چاپ کرا و کەوتە بەر دیدی خوێنەران.

جوهەیمانی عوتەیبی کەسایەتییەکی ئیسلامییە و بەشێکە لە کۆمەڵە ڕووداوێکی گرنگ وسەخت کە لە کۆتایی حەفتاکانی سەدەی ڕابردوو لە وڵاتی سعودیە و بەدیاریکراوی لە حەرەمی مەککی پیرۆزدا ڕوویاندا.

لەم نووسینەدا بەگەڕانەوە بۆ ژمارەیەکی زۆر لە سەرچاوەی پەیوەندیدار بە ژیانی جوهەیمان و دواتر بەشداریکردنی وبەڵکو سەرکردایەتیکردنی بۆ کارێکی ئیسلامی کە تایبەتمەندی و جیاوازی زۆری لەگەڵ هەموو کارو چالاکی وبزوتنەوەکانی سەدەی بیستەمدا هەبوو.

ئەم ڕوداوە بەچەند گێڕانەوەیەك دەخرێتە بەرگوێی خەڵکی وبەچەند شێوازێکی جیاواز وبگرە ناکۆك لەگەڵ یەکتردا باس دەکرێت ولەسەری

دەنووسرێت، بۆیە خولیا ومەبەستم بوو بگەم بەڕاستییەکان سەبارەت بەیەکێك لە هەستیارترین و سەختترین ئەو ڕوداوانەی لە سەدەی بیستەمدا ڕوویاندا کە ئەویش بە ڕووداوی حەرەمی مەککە و ڕووداوی جوهەیمان دەناسرێت ودواجار بە کوژرانی خۆی و زۆرێك لە شوێنکەوتوانی کۆتایی پێ هات.

داواکارم لە الله تعالی ئەم نووسینە ببێتە مایەی بەرچاوروونی بۆ موسوڵمان وهاوکات بۆ نووسەر و خوێنەریشی ببێتە ئەجرو پاداشت..

والحمدلله الذي بنعمته تتم الصالحات.

ناوی (جهیمان بن محمد بن سیف العتیبي) هـ، له 16 ی سبتمبر ساڵی 1936 بەرانبەر 1 ی رجب ساڵی (1355)کۆچی له دایکبووه، بۆ ماوەی هەژده ساڵ له دامزراوەی (الحرس الوطني) له سعودیه فەرمانبەر بووه و به دیاری کراویش شۆفێری تەنکەری ئاو بووه، ئەوەی که باس ئەکرێت سەبارەت به خوێندنی جوهەیمان ئەوەیه تاکو چواری سەرەتایی خویندووه، بەڵام دواتر له قۆناغێکی تری تەمەنیدا درێژەی به خوێندن داوه له دەزگایەکی زانستی سەر به (الجامعة الاسلامية) له شاری مەدینه، ئەگەرچی بەهۆی ناڕازیبوونی لەو مەنهەجانەی دەوترانەوه خوێندنی تەواو نەکردووەو هیچ بڕوانامەیەکی بەدەست نەهێناوه، لەوێ لەگەڵ کەسێکدا به ناوی (محمد بن عبد الله القحطاني) که یەکێك بوو له قوتابیەکانی شێخ (عبد الله بن عبد العزیز بن باز) دەبێته هاوڕێ و به هۆی نزیکبوونیان له یەکتر له ڕووی فیکر و بیروباوەڕەوه، پەیوەندییەکی تۆکمه له نێوانیاندا درووست دەبێت و قەحتانی خوشکێکی خۆی له جوهەیمان ماره دەکات وهاوڕێتیەکەشیان دەبێته سەرەتای وەرچەرخانێکی گەوره له ژیانی هەردوکیاندا.

شایانی باسە باوکی جوهەیمان لە گەڵ کومەڵی (إخوان من أطاع الله) وهۆزەکاندا بەشداری چەندین جەنگ و غەزای کردبوو لە بیستەکانی سەدەی بیستەمدا، لەوانە جەنگی (سبلة) کە لە دژی شا (عبدالعزیز ال سعود) پێی هەڵسابوون و لەو جەنگەدا هەرچەند دەڵێن کورژراوە بەڵام ڕاست ئەوەیە کە نەکوژراوەو جوهەیمانیش زۆر جار وەکو دەڵێن شانازی بەو جەنگانەی باوکییەوە دەکرد.

-جوهەیمان کەسێکی دڵسۆز بوو بۆ بانگەوازەکەی ،خاوەن کەسایەتییەکی خۆشەویست بوو لەلای خەڵکی، باوەڕی تەواوی بەو بنەماو بنچینانەی خۆی هەبوو لە بیروباوەڕدا کە بانگەشەی بۆ دەکرد، بەردەوام لە ڕێگەی نووسین و وانە و گەڕان بە دەڤەرەکاندا بۆ بانگەواز وفەرمان بە چاکەو نەهی لە خراپە و بڵاوکردنەوەی نامیلکە خەریك بوو هۆشیاری بە خەڵکی دەدا، بە بێ ترس ڕەخنەکانی ئاڕاستەی حکومەتی سعودیەش دەکرد، بەڵام حکومەتی سعودیەی تەکفیر نەدەکرد.

-جوهەیمان لە سەرەتای شەستەکانەوە کۆمەڵەیەکی درووست کرد بە ناوی (الجماعة السلفیة) و یەکەم بنکەشیان ماڵێك بوو لە شاری

مەدینە بە کرێ گرتیان ویەکەم کەس لە زانایان پەیوەندییان لە گەڵ (ابن باز) پەیدا کرد کە ئەو کاتە ئەو جێگری سەرۆك زانکۆی (الجامعة الاسلامیة) بوو لە مەدینە و داوایان لێ کرد ئامۆژگاریان بکات و مامۆستا و ڕێپیشاندەریان بێت لە کارەکانیان، بۆیە (ابن باز) سەردانی دەکردن و لەوێ هەندێ جار موحازەرەی پێشکەش دەکرد و کرێی ماڵەکەشی جاروبار بۆ دابین دەکردن، بەڵام شایانی باسە کۆمەڵەکەیان وەکو حیزب و کۆبوونەوەیەکی سیاسی نەبوو، چونکە جوهەیمان باوەڕی بەو جۆرە کۆبوونەوانە نەبوو، بەڵکو تەنها بۆ بانگەواز و گرنگیدان بوو بە یەکخوا پەرستی و دژایەتی بیدعەو هەر کارێکی ناشەرعی لە ناو خەڵکیدا، هەموو ئەوانەش لەو کۆمەڵەدا بوون بەبێ بەرانبەر کاریان دەکرد و زۆر جار بە یارمەتی ئەندامان و هەندی لەو زانایانەی سەردانیان دەکردن، یان لە ڕێگەی فرۆشتنی ماڵ و کێڵگەکانی خۆیان خەرجی ئیشەکانیان دابین دەکرد.

-پێش درووستبوونی ئەو کۆمەڵەی جوهەیمان (الجماعة السلفیة المحتسبة) هەندێ ئاژاوە لە شاری مەدینە درووستبوو بوو بە هۆی ئەو گەنجانەوە کە بە دارو تێلا کەوتبوونە شکاندنی ئەو پەیکەرانەی دوکاندارەکان لەبەردەم دوکانەکانیاندا لە مەدینە دایاننابوو بۆ نمایش

کردنی جلی ئافرەت و ئەو ئەوەیان بە حەرام دەزانی و بە زۆر پێیان لادەبردن یان دەیان شکاند، ئەمەو چەند ڕووداویکی هاوشێوەی تر کاردانەوەو کەش و هەوایەکی گرژی لە شار درووست کردبوو.

-هەر لەو ساڵانەدا لە نێوان 1960 بۆ 1964 شێخ (محمد ناصرالدين الالباني) ش لە زانکۆی (الجامعة الاسلامية) لە شاری مەدینە گرێبەستێکی کردبوو پەیوەندیشی لەگەڵ جوهەیمان هەبوو، بەڵکو کاریگەریشی لەسەر خۆی و هاوەڵەکانی هەبوو کە ئەوان بە شێوەیەکی زۆر گرنگییان بە فەرموودەو وردبوونەوە لە زنجیرەی سەنەد و عیلەل و قەڵاچۆکردنی بیدعە دەدا. جگە لە ئەڵبانی بە هەمان شێوە شێخ (مقبل هادي الوادعي) پەیوەندییەکی تۆکمەی لە گەڵ ئەوان هەبوو، وەکو خۆیشی دەڵێت مامۆستا و موفتی ئەوان بوو، بەڵام دواتر لە کتێبی (المخرج من الفتنه) ڕەخنەی لە داگیرکردنیان بۆ حەرەم گرت و هاوکات ڕەخنەشی لە شێوازی مامەڵەی ڕژێمی سعودیە بەرانبەر ئەوان گرت.

-ئەو کۆمەڵەی جوهەیمان درووستی کرد لە سەرەتا تەنها شەش کەس بوون خۆی و (سليمان الشتيوي ، سعد التميمي ، ناصر بن

حسین) کەسێکی تریش کە یەمەنی بوو هەر زوو وەفاتی کرد و ئەندامێکی تریشیان دواتر بە تۆمەتی ڕاکێشانی ئەو کۆمەڵە و گۆڕینی ئاراستەیان بەرەو کۆمەڵەی (الاخوان المسلمین) ی میسر لە جەماعەتەکە دوور خرایەوەو فەسڵ کرا، ئەم شەش کەسە سەردانی (ابن باز) یان کرد و نیازی خۆیان بۆ خستە ڕوو کە دەیانەوێت بانگەواز بکەن و دژایەتی بیدعە بکەن و لە کەسیش چاوەڕوانی هیچ چاکەو پاداشتێک نین لە خوای گەورە نەبێت، بۆیە (ابن باز) وێڕای ڕازی بوونی لەسەر پیکهینانی کۆمەڵەکەیان پێشنیاریشی کرد ناوەکە لە (الجماعة السلفية) وە بگۆڕن بۆ (الجماعة السلفية المحتسبة) و ئەوانیش گوێڕایەڵییان بۆ ئەو پێشنیارە نیشاندا و ناوەکەیان گۆڕی، لە دوای ئەوەش هەرچی بڵاوکراوەکانیان هەیە چاپیان نەدەکرد تاکو ابن باز سەرەتا نەبینینێت و هەرتێبینییەکیشی هەبوایە دەیانخستە سەر بڵاوکراوەکە.

-جوهەیمان و جەماعەتەکەی لە زۆرێك لە بیروباوەڕەکانیاندا لە زانایانی سعودیە جیاواز نەبوون، بە تایبەتی لە پرسەکانی عەقیدە وەکو یەکخوا پەرستی و ئیمان و دژایەتی بیدعە و بیدعەکاران و زۆر شتی تر، بۆیە زانایان ئامادەی کۆڕو وانەو کۆبوونەوەکانیان دەبوون

وەکو (ابن باز و أبو بکر الجزائري) و زۆر زانای تر، بەڵام لە دوو مەسەلەدا لە زانایانی سعودیە جیا دەبوونەوە:

یەکەم: لە مەسەلەی پشتگیری کردنیان بۆ ڕژێمی سعودیە و فەرمان نەکردیان بە چاکەو نەهی نەکردنیان لە خراپەکانی ڕژێم.

دووەم: سەبارەت بە مەسەلەی دەرکەوتنی فیتنە و نیشانەکانی قیامەت و بە تایبەتیش دەرکەوتنی مەهدی جوهەیمان و کۆمەڵەکەی پێیان وابوو نیشانەکانی قیامەت نزیك بوونەتەوە و مەهدی کاتی دەرکەوتنی هاتووە.

-جوهەیمان و کۆمەڵەکەی زۆر بە ئازایی و بوێرانە (أمر بالمعروف و نهي عن المنکر) یان ئەنجام دەدا، تەنانەت وینەکانی پادشای سعودیەیان لەسەر دراوی ڕیال دەسڕییەوەو دەیانشێوان و ئەو مەسەلە لەو کاتە بوو بووە باسی خەڵکی و دوو ڕاو بۆچوونیان لە ناو خەڵکیدا درووست کردبوو کە هەندێك لە زانایان دەیان وت هەبوونی ئەو وینە لەسەر دراوەکان ئاساییە ودروستە، چونکە (تعظیم) ناکرێت، بەڵام لە ناو خەڵکیدا بۆچوونیکی تری پێچەوانەش هەبوو.

-هاوكات جوهەیمان وجەماعەتەكەی هەندێ جار تیگەیشتنی نامۆیان بۆ ئیسلام هەبوو، كە لەگەڵ زانایان ولەگەڵ تێگەیشتنی خەڵكیشدا نەدەگونجان، بە ڕواڵەتی فەرموودەكان كاریان دەكرد و بایەخی زۆریان بۆ هیچ قسەیەک دانەدەنا ئەگەر بە ڕوونی بەڵگەی كتاب و سوننەتی لەسەر نەبوایە، تەنانەت وەكو دەگێڕنەوە خودی جوهەیمان لە كتیبخانەكەی خۆیدا جگە لە (المحلى) ی ابن حزم كتێبی تری فیقهی نەبووە، چونكە باوەری تەواویان بە فەرموودەكان هەبوو وەكو خۆی جێبەجی بكرێت، لەوانە زۆر جار ئەبینران بە پێ خاوسی ڕێیان دەكرد وەكو جێبەجێكردنی سوننەت، لە ناو مزگەوتەكانیشدا دەبینران بەسەر فەرشەكانەوە بە نەعل نویژیان دەكرد بۆ هەمان مەبەست، بەشداری وانەی زانایانیان دەكرد و داوای بەڵگەی قورئان و سوننەتیان لە هەموو قسەكانیان دەكرد، هەر بیدعەیەكیان ببینیایە نكۆڵییان لێ دەكرد و بە دەست دەیانگۆری، یان بە بێ ترس و شەرم دەیانوت ئەوە بیدعەیە.

-لە لایەكی تریشەوە ڕۆژ لە ڕۆژ دەسەڵاتدارانی سعودیە زیاتر بەوان قەڵس و بێزار دەبوون و هەواڵیان پێدەگەشت كە جوهەیمان و كۆمەڵەكەی خەریكە دەبنە سەرچاوەیەكی پشێوی بۆ ڕژێم و لە

بیروڕای خەڵکیدا گۆڕانکاری جەوهەری درووست دەکەن، تەنانەت جارێکیان - وەکو شێخ مقبل لە کتیبی المخرج من الفتنة دەڵێت - هەندێکی لە زانایان تۆمەتبار کرد بەوەی زانیارییان دەربارەیان داوەتە دەسەڵات وسیخوڕیان بەسەریانەوە کردووە، کە لەو تۆمەتەدا مەبەستیان (أبو بكر الجزائري) بوو، دواتریش لە پاش دانیشتنێکی نێوان أبو بكر الجزائري و جهیمان لە سەربانی ئەو ماڵەی لە مەدینە کردبوویانە بنکە گرژی لە نێوانیاندا درووست بوو و پەیوەندییان پچڕا لە دوای ئەو دانیشتنەوە کە بە (حادثة السطح) ناسرا.

-لەو کاتەوە لەسەرەتاو ناوەڕاستی شەستەکانەوە تاکو سەرەتای حەفتاکان جوهەیمان بە چەند گۆڕانکارییەکی بیروبۆچووندا تێپەڕی و ناکۆکی کەوتە نێوان خۆی و هەندی لە ئەندامانی دامەزرێنەری کۆمەڵەکەی، لە ساڵی 1973 لە وەزیفەی حکومەت دەستی کێشایەوە چونکە ئەو پێی وابوو خۆی و هاوەڵانی لە وەزیفەی حکومەت نەبن باشترە بۆ ئەوەی بتوانن قسەی حەق بکەن و ئەو مووچەی کە لە دەسەڵات وەریدەگرن ڕێگرە لە وتنی حەق و کۆمەڵە ناکۆکییەکی تریش کەوتە نێوانیان، بەڵام بەهەر حاڵ جوهەیمان هەر بەردەوام بوو لە بانگەواز و وانە وتنەوە لە مزگەوتەکانی مەدینە و

دەشتەکانی دەوروبەری و تەعبیر کردنی خەو (کە گرنگییەکی زۆریان بە مەسەلەی خەو دەدا) و، نووسینی نامیلکە و دوا جار تا ڕادەیەك جۆرێك لە ڕۆچوونی پیوە بەدی کرا لە مەسەلەی نیشانەکانی قیامەت و فەرموودەکانی فیتنەو دەرکەوتنی مەهدی بە شیوەیەکی تایبەت.

-دەگێڕنەوە کە جوهەیمان خۆی لە وانە وتنەوە لە مزگەوتە گەورەکانی شارەکان بە دوور دەگرت و زیاتر لە مزگەوتە بچوکەکانی ناو مەدینە و ناوچەکانی بیابانی دەوروبەری مەدینە باسی ئیسلامی دە کرد و ئامۆژگاری خەڵکی دەکرد, بۆ هۆکاری ئەوەش هەندێ لە هاوڕێکانی جوهەیمان پاش جیابوونەوەیان لە ئەو دەیانوت بە هۆی ئەوە بووە دەشتەکی قسەی کردووە و لە دەربڕینی عەرەبی جوان و ڕاستو درووست شارەزا نەبووە چونکە لە دەشتی (ساجر) پەروەردە بوو بوو.

-جەماعەتەکەی جوهەیمان لە زیادبووندا بوون و شوێنکەوتوانیان لە هەموو شارەکانی سعودیە وەکو (مكة و رياض و حائل والقصيم و دمام) زیادیان دەکرد و، بەڵکو پەل و پۆیان بۆ دەرەوەی سعودیەش

دەهاوێشت وەکو وڵاتی کوەیت کە زۆریك لە بڵاوکراوەکانیان لەوێ چاپ دەکرا و دواتر لە سعودیە دابەش دەکران، جوهەیمان خۆیشی بە قاچاغ و نهێنی سەردانی کوەیتی دەکرد.

-مامەڵەی هەندێ لە شوێنکەوتوانی جوهەیمان زانایان و خەڵکی تورە دەکرد و سکاڵایان لێ دەکرا و لە حەفتاکان کاتێك ژمارەیان زیادی کرد زیاتر بوونە جێگەی بایەخ بە تایبەتی دوای ئەوەی هەندێك لەو گەنجانە بە نەعلەوە لە مزگەوتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم نوێژیان دەکرد و وشەی (الصلاه خیر من النوم) یان لە بانگی یەکەمی بەیانیان دەوت و بەڵکو کار گەیشتە ئەوەی وێنەکانی شا (خالد بن عبد العزیز) یان لەسەر دراوی ڕیال دەسڕییەوە یان دەیانشێواند، بەڵکو جوهەیمان بە هۆی ئەو ناشەرعییانەی لە ڕاگەیاندنی سعودیە دەیبینی وەکو دەرکەوتنی ئافرەت و هەندی ڕەخنەی تر کە لە دەسەڵات هەیبوو بەیعەتیشی بە شەرعی نەدەزانی بۆ ئەو دەسەڵاتە بێ ئەوەی تەکفیریان بکات،بەڵام لە نێو ڕیزی کۆمەڵەکەی کەسانی کاریگری تێدا بوو وەکو (فیصل الیامي) کە بە هۆی گرنگیدانی زۆری بە زانست بە (ابن تیمیة الصغیر) دەناسرا، ئاراستەی بەرەو تەکفیر کردنی ڕژێمی سعودیە بوو، بۆیە لە ساڵی 1977 لە کاتی هاتنی شێخ

ئەلبانی بۆ حەج ئەوان لەسەر باسی تەکفیرکردنی دەسەڵاتداران دانشتنیکی سێ قۆڵییان ئەنجامدا، بەڵام جوهەیمان لە کۆتایی دانیشتنەکە ئەو کاسێتەی دەنگەکانی لەسەر تۆمار کرابوو لە ناویدا و ترسی ئەوەی بوو ئاراستەو بۆچوونی فەیسەڵی هاوڕێی لە ناو ڕیزەکانی جەماعەتەکەی تەشەنە بکات.

-ئەوانەی جوهەیمانیان بینیوەو ناسیویانە بە کەسایەتییەکی کاریزما وەسفیان کردووە، کۆمەڵێک ئاکار و خەسڵەتی جوانی تێدابووە کە شوێنکەوتووانی زۆر پێوەی وابەستە بوونە، لەوانە ئەو کەسێکی سادە وڕوح سووك ولێبڕاو بووە بۆ بانگەوازەکەی، دوو ئۆتۆمبێلی (بیجۆ) و (سالۆن) ی هەبووە بەردەوام لە گەشت و سەردانی ناوچەکان و بەسەرکردنەوەی ئەندامان و وانە وتنە بووە لە شار و لە دەشت وناوچە بیابانییەکاندا، هەروەها زۆر ژیر و لێهاتوو و ئازا و بەخشندە بووە، بۆیە کەسانی نوێ بۆ پەیوەندی کردن بەو کۆمەڵەوە زۆر جار تەنها ناوبانگ و کەسایەتی جوهەیمان سەرنجی ڕادەکێشان و بە کارکردن لە گەڵ ئەو کۆمەڵە قایلی دەکردن.

-لە دەورو بەری ساڵی 1977 – بە پێی قسەی (ناصر الحزيمي)

خاوەن كتیبی (أيام مع جهيمان) كە لەگەڵ خودی جوهەیمان بووە وزۆر لێیەوە نزیك بووەو پێش ڕووداوی حەرەم بە هۆی جیاوازی دیدو بۆچوون لێی جیا بووەتەوە ، ڕاپۆرتێكیان لەسەر نووسرا كە ئەندامانی ئەم كۆمەڵە لە شاری مەدینە و هەندێ جێگەی تر حەشارگەی چەكیان هەیە، هەر بۆیە شاڵاوێكی دەستگیر كردن لەناو جەماعەتەكەی جوهەیمان دەستی پێكرد و هەندێك لە ئەندامانی دامەزرێنەری كۆمەڵەكە دەست گیر كران و جوهەیمانیش هەڵهات، شایانی باسە یەكێك لەوانەی دەستگیر كران لەوكەیسە شێخ (مقبل بن هادي الوادعي) بووكە دوای سێ هەفتە لە دەستگیر كردنی ئازاد كرا و لە سعودیە دەركرا بۆ وڵاتەكەی خۆی لە یەمەن، لە پاش ئەو هەڵهاتنە جارێكی تر جوهەیمان دەرنەكەوتنەوە تاكو لە ڕووداوی داگیركردنی حەرەمدا لەوێ بینرا.

-لە ماوەی دیارنەمانیدا جوهەیمان بە شێویەوەكی ڕاشكاوانەتر دەستی كرد بە ڕاگەیاندنی بیروباوەڕو قەناعەتەكانی كۆمەڵەكەی و هەروها بەردەوامیش بوو لە بڵاو كردنەوەی هەندێك بڵاوكراوەو نامیلكە كە هەندێكیان لە كوەیت چاپ دەكران و بە ناوی جوهەیمان خۆی یان بە ناوی خوازراو لە ناو سعودیە دابەش دەكرا،

لەوانە: (رسالة الالتباس) و (رسالة الفتن) و(الامارة والبيعة والطاعة و كشف الحكام) (الرسائل السبع) (الرسائل الاربع والسبع) ڕای خۆی بە ڕاشكاوی لە سەلەفییەكانی سعودیە و كۆمەڵەی ئەنساروسسوننە و ئیخوانی میسر دەربڕی و هەروەها باسی مەهدي و دەركەوتنی نیشانە گەورەكانی قیامەتی تێدا بوو، بڵاوكراوەكان لە كوەیت چاپ دەكران و بە قاچاغ دەیانگەیاندە ناو شارەكانی سعودیە و بە هەزاران نوسخەی لە ناو حەرەم و شوێنەكانی تر لە ڕێگەی چالاكوانانی (الجماعة السلفية المحتسبة) دابەش دەكرایە سەر موسوڵماناندا، جارێكیش لە بازگەیەكی سنووریدا دەست بەسەر چواردە هەزار نوسخە لە یەكێك لەو بلاوكراوانەدا گیرا كە لە ناو پیكابێكدا لە ژێر بارێكی كا شاردبوویانەوە.

-بەڵام لەو كاتەدا كە دەوری دووسال پێش ڕوودانی رووداوی حەرەم بوو، (محمد بن عبد الله القحطاني) باسی كەوتبووە ناو باسەكانەوەو زۆری نەبرد قەحتانی وەكو مەهدی باس دەكرا و ئەمەش بووە مایەی دابەش بوونی جەماعەتەكەی جوهەیمان بۆ دوو كۆمەڵی ناكۆك:
یەكێكیان باوەری بەوە بوو قەحتانی مەهدییەو كۆمەڵێكیان باوەری پێ نەبوو. سەیریش لەودا بوو خودی قەحتانی تاكو ماوەیەك باوەڕی

بەوە نەبوو کە خۆی مەهدییەو پێی دەوتن لە خوا بترسن و وام پێ مەڵێن، بەڵام جوهەیمانی هاوڕێی گیان بە گیانی و زاوای ئەوی بە مەهدی دەزانی، لەسەر ئەم باوەڕەش کۆمەڵێک لە جەماعەتەکەیان لێ جیا بوویەوە بەڵام زۆرینەیان لەسەر بۆچوونەکەی جوهەیمان بوون. لە هۆکارەکانی قەناعەتیشیان بە وەی قەحتانی مەهدییە ئەوە بوو، کەسانێکی زۆر لە سعودیە و لە وڵاتانەوە خەویان پێوە بینیبوو کە ئەو مەهدییە.

-وا دەردەکەوێت جوهەیمان و جەماعەتەکەی هەر لە سالی 1978 هوە(واتە ساڵێك پێش ڕووداوەکە) سەرقاڵی پلان دارشتن بوونە بۆ داگیرکردنی حەرەمی مەککە بە مەبەستی بەیعەتدان بە مەهدی لە پەنای کەعبەدا، بۆیە ماوەیەك پێش سعاتی سفر ئەوان خواردن و خورمایان لە ژێر زەمینەکانی حەرەم هەڵگرتووە و سوودیان لە سووکی ئەو ڕێوشوێنانە وەرگرتووە لە دەروازەکانی حەرەمدا بووە و نەك تەنها خواردن و ئازووقە بەڵکو چەکیشیان حەشارداوە لە جێگەی تایبەتدا لەو ژێر زەمینانەدا.بۆ ڕۆژی دیاریکراویش چەکی پێویستیان لە ڕێگەی تابوتەکانەوە گواستبوویە ناو حەرەم گوایە ئەو تابوتانە تەرمی مردووەو بۆ نوێژ کردن لەسەریان براونەتە ناو حەرەم، هەروەها

توانیان تەنکەری ئاو و هەندی سەیارەی تری خزمەتگوزاری بۆ بردنە ژوورەوەی چەك و خورما بە کاربهێنن.

-یەکێك لە سەرانی ئەو کەسانەی کە لە مەسەلەی مەهدی هاوڕا نەبوون لە گەل جوهەیمان کە (أحمد المعلم) بوو،نامەیەکی بەپەلە نووسیبوو بۆ جوهەیمان تێیدا نکۆڵی کردبوو لەوەی محمد القحطاني مەهدی بێت و بە بەڵگەی فەرمووده بۆی سەلماندبوو کە پێش هاتنی مەهدی زۆر ڕوداوی تر ڕوودەدات کە تاکو ئەو کاتە هیچ لەو ڕووداوانە ڕوویان نەدابوو، نامەکە لە ڕۆژی ڕووداوەکە بە دەستی کەسێکدا گەیشتە حەرەم بەڵام کاتی ئەوە نەمابوو بە دەستی جوهەیمان بدرێت.

-لە بەرەبەیانی یەکەم ڕۆژی ساڵی 1400 کۆچی بەرانبەر 20 ی تشرینی دووەمی سالی 1979 کاتێك (محمد السبیّل) پێش نوێژی مزگەوتی حەرام سەلامی لە نوێژی بەیانی دایەوە، جوهەیمان و زیاتر لە 200 لە شوێنکەوتوانی لە ناو مزگەوتەکەدا دابەش بوون و یەکسەر دەستیان بەسەر مایکرۆفۆنەکەی لای پێشنوێژەکەدا گرت و دەستیان کرد بە خویندنەوەی بەیاننامەکەیان دەربارەی دەرکەوتنی

مەهدی و خویندنەوەی فەرموودەکان بە زنجیرەی سەنەدەکانیانەوە و وتیا ئەو مەهدییە ئێستا لەگەڵمانایە و داوایان لە موسوڵمانان کرد پاش کەمیکی تر بەیعەتی پی بدەن، بەڵام هەر لە کاتی خوێندنەوەی ئەو بەیاننامە جوهەیمان مایکرۆفۆنەکەی لە (خالد اليامي) وەردەگرت و چەکدارەکانی بە ناویان بانگ دەکرد و ئاڕاستەی دەکردن بچنە سەر منارەکان و دەروازەکانی حەرەم دابخەن، هەروەها پێی دەوتن وەکو لە تۆمارە دەنگییەکانی خۆیدا هاتووە: تەقە لە سەربازەکان مەکەن تاکو تەقەتان لێ نەکەن.

-خەڵکی تووشی ترس و سەرسوڕمان و حاڵەتێکی شپرزەیی بوون، هەر چۆنیك بێت، پاش خوێندنەوەی بە یاننەماکە، (محمد القحطاني) ڕووی کردە ئەو جێگەی کە لە فەرموودەکاندا هاتووە مەهدی بەیعەتی پێدەدرێت لە نێوان ڕوکن و مەقامدا، لەوێ ڕاوەستا و جوهەیمان و شووینکەوتوانی و زۆرێك لەو خەڵکەش بەیعەتیان پێ دەدا، دەنگی (الله أكبر) ی زۆرێك لە خەڵکیش بەو بۆنەوە بەرز بوویەوە.

-لە سعاتی یەکەمدا جەماعەتی جوهەیمان بەتەوای دەستیان بەسەر

مزگەوتی حرام و هەموو بەرزاییەکانیدا گرت، لە پێکدادانێکیشدا لە نێوان چەکدارێکی جوهەیمان و سەربازێکدا لەیەکەم ساتەکانی هەڵمەتەکەدا یەکیك لە چەکدارەکان بە گوللەی پاسەوانێك کە بەر دەرگاکە کەوت و گەرایەوە بۆ چەکدارەکەو وکوشتی.

-لەم کاتەدا محمد سبەییلی پێشنوێژی حەرەم خۆی گەیاندە ژوورەکەی خۆی و لەوێوە دەسەڵاتدارانی لە بارودۆخەکە ئاگەدار کردەوەو توانی لە دەرگایەکەوە کە کۆنترۆڵ نەکرابوو خۆێ دەرباز بکات.

-سەرەتا دەسەڵاتداران نەیاتوانی لە ترسناکی و گەورەیی ڕووداوەکە باش تێبگەن و لە ڕۆژی یەکەم جۆرێك لە حەپەسان و ڕوون نەبوونی بەرنامە و شێوازی ڕووبەڕووبوونەوەی چەکدارەکانیان پێوە دیار بوو، بەڵام شازادە (فهد بن عبدالعزیز) کە جێنشینی شا خالیدی برای بوو، لەو ڕۆژدا لە لوتکەی عەرەبی بوو لە تونس و بە پەلە گەڕایەوە و مەلیك خالید یش هەر لەگەڵ دەستپێکردنی روداوەکە وەزیری ناوخۆ و وەزیری بەرگری بۆ مەککە نارد و ژوورێکی عەمەلیات یان لە ئوتێلێکی مەککە بۆ مامەڵە کردن لەگەڵ ڕووداوەکە درووست کرد.

-چەکدارەکانی جوهەیمان دیار بوو مەشق و ڕاهێنانی پێویستیان بۆ ئەو جەنگە چاوەڕوان کراوە کردبوو، جوهەیمان یش بە شێوەیەکی مەیدانی سەرپەرشتی دۆخەکەی دەکرد، بۆیە بەو چەکە سووکانەی کە پێیان بوو، خۆڕاگری و ئازایەتییەکی زۆریان نیشاندا، هێزەکانی سوپا لە ڕۆژی یەکەم و دووەمدا تووشی شۆك بوون و سەرەڕای سوڕانەوەی فرۆکەکان بەسەر حەرەمداو هاتنی هێزێکی زۆر بۆ ئابلۆقەدانی حەرەم و بەکار هێنانی تانك و هەموو جۆرە چەکێك بۆ ئەو دۆخ و شوێنە هەستیارە بگونجێت بە کارهات، بەڵام بۆیان دەرکەوت پرسەکە لەوە گەورەترە بە ئاسانی و بەتەنها سعودیە خۆی کۆنترۆڵ بکرێتەوە،بۆیە یەکەم جار پەنایان بۆ (الحسين بن طلال) ی شای ئەردەن برد و ئەویش هیزی هێزێکی تایبەتی لە هێزەکانی (الصاعقة 91) ڕەوانە کرد بە سەرکردایەتی: (تحسين شكتم) بەڵام سەرەڕای ئەوەی هیچیان پێ نەکرا ژمارەیەکی زۆریشیان بەدەست چەکدارەکانی جوهەیمان لێ کوژرا.

-حکومەتی سعودیە زۆر مەبەستی بوو خۆی ئەو کێشەیە یەکلا بکاتەوە، بەڵام نەیتوانی وناچار بوو پەنا بۆ هەندێوڵات وەکو ئەڵمانیا

و ئەمریکا ببات و ئەوانیش ڕاهێنەرو ڕاوێژکاری بە ئەزموون و بە توانای خۆیان نارد بۆ یەکلا کردنەوەی پرسەکە، بەڵام چەکدارەکان سەرەڕای هەموو شتێك جێگیر بوون لە شوینەکانی خۆیاندا و بەو چەکە سووکانەوە خۆڕاگرییەکی زۆریان نیشاندا، ئەوکاتەش هێزەکانی سوپای سعودیە لە ڕێگەی پەرەشووتەوە دابەزاندنیانبە هێزێکی تایبەت کرد بۆ ناو حەرەم، ئەوان توانیان ژمارەیەکی زۆریان لێ بکوژن.

-لە ڕۆژی چوارەمی ڕووداوەکە لە نێو جەماعەتی جوهەیماندا ڕووداوێکی چاوەڕوان نەکراو ڕوویدا ئەوش کوژرانی (محمد بن عبد الله القحطاني) بوو کە سێ ڕۆژ پێش کوژرانی وەکو مەهدي بەیعەتی پێ درابوو، ئەمەش بەشێکی لەوانە کە ئاگەداری کووژرانەکە بوون تووشی شۆك کرد ، سەرەتا جوهەیمان باوەڕی نەکرد و وتی مەهدی نامرێت ئێستا و هێشتا ئەرکی زۆر ماوە ئەنجامی بدات، بەڵام کە لە کوژرانەکەی دڵنیا بوون، جوهەیمان - بە پێی هەندێ سەرچاوە - داوای کرد ئەو هەواڵە بڵاوەی پێ نەکرێت.

-لە ڕۆژانی داهاتوودا شەڕ لە نێوان چەکداران و ئەو هیزانەی ئابڵوقەی حەرەمیان دابوو بەردەوامی هەبوو، سوپایش داهێنانی

ئەکرد لە بەکارهێنانی هەر ڕێگەیەك ببێتە مایەی ڕزگار کردنی مزگەوتەکە بە بێ وێران کردنی، غاز و دووکەڵ و ئاوو فرۆکەو تانك و چەکی قورس و هەموو توانایەکی خۆیان بە بە کارهێنا و سەربازەکانیش بە هەمان شێوە ئازایی و نەبەردییەکی زۆریان نیشاندا بۆ ئازادکردنی حەرم لە دەستی ئەوان، بەڵام چەکدارەکان و ئەو خەڵکەی لە ناو حەرەمدا گیریان خوارد بوو هەر مانەوە بەڵام توانای جەماعەتی جوهەیمان لە کەم بوونەوەدا بوو، فیشەك و ئازووقەو ئاوو خورما بەرەو تەواو بوون دەچوو، بۆنی کوژراوو و برینداراەکانیش لە ناو حەرەمدا لە گەڵ بۆنی دووکەڵ و غاز و باروتدا تێکەڵ بە یەکتر بوون.

-دوای چەند ڕۆژێك جوهەیمان بڕیاریدا هەرچی مناڵ و ئافرەت هەیە ڕێگە بدرێن دەربچن لە حەرەم و بۆ ئەو مەبەستەش دەرگایەکیان کردەوەو ئەوان دەرچوون شایانی باسە هەندیك لە چەکدارەکانی جوهەیمان ژن و مناڵیشیان لەگەڵ خۆیان هێنا بوو، ڕەنگە هۆکاری ئەم هەنگاوەش نەمانی خوارد وئاو بێت.

-لە ڕۆژی چوارەمی دەست بەسەراگرتنی حەرەم واتە لە 23 ی

تشرینی دووەمی 1979 سەرەڕای ئەو بەیاننامانەی حکومەتی سعودیە دەری دەکرد کە حەرەم لە ژێر کۆنترۆڵدایە، بەڵام هەموو جیهان دەیانزانی کە دۆخەکە یەکلایی نەکراوەتەوە بە تەواوی و چەکدارەکان هێشتا حەرەمیان لە ژێر دەستدایە، هەر لەو ڕۆژەدا مەلیك خالید گەورە زانایانی سعودیەی کۆکردەوەو ئەوانیش فەتوای ئەوەیان دەرکرد کە ئەمانە خوارج ن و خروجیان کردووە و حەرەم کە جێگەیەکە خوای گەورە شەڕو کوشتاری تێدا قەدەغە کردووە ئەوان پشێوی و ترس و کوشتاریان تێدا ناوەتەوە بۆیە درووستە جەنگیان لە دژ بکرێت و بکوژرێن، فەتواکە لە زیاتر لە سی کەس لە گەورە زانایانی سعودیەوە دەرکرا کە (ابن باز) لە نێویاندا بوو.

-لە ڕۆژی نۆیەمی ڕووداوەکە هێزەکانی سعودیە بە تانك و زرێپۆش و چەکدارەکانەوە توانیان کەلێنێك بۆ ناو حەرەم درووست بکەن و بچنە ناو مزگەوتەکەوە، بەڵام زۆربەی چەکدارەکان لە نهۆمەکانی خوارەی حەرەم هەر مابوون و لە ژێر زەمینەکانەوە بەرگرییان دەکرد و بەو پێیەش ئەگەر چی حکومەت ئەو وێنانەی لە ناو حەرەمەوە بڵاو دەکردەوە وەکو بەڵگە لەسەر تەواو بوونی کێشەکە، بەڵام لە ڕاستیدا کێشەکە هێشتا یەکلا نەکرابوویەوەو ئەوان سەرەڕای نەمانی

ئازووقە و ئاو و کەم بوونەوەی چەك و تەقەمەنی، ئەوان هێشتا توانای شەڕکردنیان هەر مابوو، بەڵام جەنگەکەیان بۆ نهۆمەکانی خوارەوەی حەرەم گواستبوویەوە.

-هەر لەیەکەم ڕۆژەوە بە هۆی ئاژانسەکانی هەواڵ و ڕاگەیاندنەکانەوە جیهان هەمووی لەو ڕووداوە ئاگەدار بوون و بە ئەو پەڕی بایەخەوە چاودێری دۆخەکە دەکرا، بەڵام دەرکردنی حەرەم لە ژێر دەستی چەکدارەکان کارێکی زۆر قورس بوو، چونکە سوپای سعودیە مەبەستی بوو کە بە کەمترین ڕێژەی وێران کردن لە حەرەمدا پرسەکە کۆتایی پێ بێت، هەر بۆیە پاش ئەوەی هێزەکانی ئوردون و ڕاهینەران و مەشق پێکەرانی ئەڵمانیا و ئەمریکا نەیانتوانی بە تەواوەتی کێشەکە بنەبڕ بکەن، ناچار سەرانی حکومەتی سعودیە پەیوەندییان بە (جیسکار دیستان) ی سەرۆکی فەرەنسا کرد و داوای یارمەتییان لێکرد، ئەویش هەڵسا بەناردنی تیمێکی زۆر تایبەتی سەر بە یەکەی هێزەکانی نیشتمانی فەرەنسی GIGN و ئەوانیش لە جوددە مەشقیان بەشەست ئەفسەری سعودیە کرد لە سەر بە کار هێنانی گازێکی لە هۆشبەر ودوا جار و لە کۆتا شاڵاوی سوپادا بۆ سەر چەکدارەکان لە ڕۆژی سیانزیەمی ڕووداوەکان دەستی پێکرد و دوو ڕۆژی خایاند و بە

یارمەتی ئەو گازە لە هۆشبەرە و چەکەکانی تر،هەموویان دەستگیر کران و جوهەیمانیش پاش تەواو بوونی چەك و زەخیرەیان بە تەواوەتی ، خۆ بەدەستەوەدانی خۆی و چەکدارەکانی ڕاگەیاند ودوای پانزە ڕۆژ دەست بەسەراگرتنی حەرەمی مەککە هێزەکانی سعودیە توانیان لێیانی وەربگرنەوە.

-جوهەیمان و هاوەڵەکانی دەستگیر کران و خودی جوهەیمان بۆ ئوتێلێك گواسترایەوەو پەیامنێرەکانی جیهان وینەیان گرت و دوای ماوەیەك دادگایی کردنی هەموو بەشداربووانی ڕووداوەکە دەستی پیکرد و جوهەیمان و شەست کەس لە هاوڕێکانی فەرمانی کوشتنیان بۆ دەرچوو و بە شمشێر لە گەردنیان دراو ئەوانی تریش لە هەتا هەتایی بۆ ماوەی جیاواز حوکمی زیندانی دران.

-دەرنجامە فەرمییەکان ئاماژەیان بۆ ئەوە دەکرد کە زیانەکان بەم شێوە بوونە :
127 کوژراو لە سەربازەکانی سوپای سعودیە، 117 کوژراو لە چەکدارەکانی جوهەیمان، 26 کوژراو لە حاجییەکان کە لە ناو حەرەمدا بوون لە کاتی داگیرکردنەکە، جگە لە 450 بریندار لە ڕیزی

سوپا..بەڵام چاودێرەکان و ئەوانەی لەو کاتە ئامادەی ڕووداوەکان بوونە باسی ژمارەی زۆر لەمە زیاتر دەکەن.

لە کۆتاییشدا دوای گەڕان و خویندنەوەو وگوێگرتنی زۆرم لەسەر جوهەیمان و جەماعەتەکەی و ڕووداوەکە بەوە گەیشتم کە:

-1جوهەیمانی کوڕی موحەممەدی کوڕی سەیفی عوتەیبی، گەنجێکی موسوڵمانی وابەستە بووە بە مەنهەجی ئەهلی سوننەتەوە، لە دەشتی ناوچەی (ساجر) ی لای شاری ڕیاز پەروەردە بووەو بە شێوەزاری بەدەوی ئەوان قسەی کردووە، گرنگی زۆری بە زانستی فەرموودە داوە بە تایبەت مەسەلەی وردبوونەوە لە سەنەد وحاڵی گێڕەرەوەکان و مەسەلەی عیلەل، ئەمەش - دواتر - ڕەنگدانەوەی زۆری لەسەر شوێنکەوتوانی هەبووە، لەسەر ئەم بنەمایەش پەیوەندی تۆکمەی لە گەڵ زانا ناودارەکان هەبوو بەتایبەتی ئیبنو باز و ئەڵبانی، هەروەها لە گەڵ (مقبل بن هادي الوادعي) یەمەنی.

-2لەسەرەتای شەستەکانی سەدەی بیستەم لە گەڵ پێنج کەسی تردا هەڵساون بە درووست کردنی کۆمەڵەیەکی سەلەفی لەسەر ئەو بنەماو بنچینانەی کە باوەڕیان پێی بووە و جیاوازیشی نەبووە لە گەڵ

بیروباوەڕی زانایانی ئەو سەردەمە کە لە شاری مەدینە بوونە وەکو: (ابن باز،الالباني، مقبل الوادعي، أبو بكر الجزائري....) ابن باز ناوی کۆمەڵەکەیانی لە (الجماعة السلفية) وە بۆ (الجماعة السلفية المحتسبة) گۆڕیوە، بە شایەتی شێخ مقبل الوادعي لە پاش لە ناوچوونی جوهەیمان و شوێنکەوتوانی لە کتێبی(المخرج من الفتنة) سەرەڕای ئەوەی وتوویەتی ئەوان لە ڕووداوی حەرەم هەڵە بوونە بەڵام دانی بەوەدا ناوە کە ئەوان کاریگەری زۆر باشیان بووە لەسەر موسوڵمانانی سعودیە و وڵاتانی تریش وەکو میسر و سودان و کوەیت و شوێنەواریان لە بانگەوازدا نکۆڵی لێ ناکرێت.

-3جوهەیمان و جەماعەتەکەی بە چەند قۆناغێکدا لە تێگەیشتنی دەقەکان تێپەڕ بوونە، بۆیە چەندین کەسی دامەزرێنەری ئەو کۆمەڵە لەسەر بنەمای گۆڕانکارییە فیکریەکانی جوهەیمان لە کۆمەلەکە دوور کەوتوونەتەوە، بۆ نموونە دوای تیکچوونی پەیوەندی جوهەیمان و ئەبو بەکری جەزائری ژمارەیەك لە هاوڕێکانی جوهەیمان ئەو جەماعەتەیان بەجێهێشت و شوێن جەزائری کەوتن لەوانە:(سليمان الشتيوي) کە یەکیك بوو لە دامەزرێنەرانی ئەو کۆمەڵە، هەروەها (فيصل اليامي) بە هەمان شێوە لە ڕووی

فیکرییەوە لەگەڵ جوهەیمان ناکۆکی کەوتە نێوانیان بەڵام وەکو هاوڕێتی و برایەتی ئەو جوهەیمانی بە جێ نەهێشت و تاکو مردن لە گەڵیدا بوو، پێویستە ئەوەش بوترێت هێڵە پانەکە هەمیشە زۆرینە بووەو بەتەواوەتی وابەستەی ئاراستەو تێگەیشتنی جوهەیمان خۆی بوونە.

-4ئەم کۆمەڵە و سەرکردکەشیان، بە کرێگرتەی هیچ لایەنێك نەبوونەو پارەو یارمەتیشیان لە هیچ لایەنێك وەرنەگرتووە، کۆمەڵەیەکی بانگەواز بوونە نەك حیزبێکی سیاسی ، بەڵکو باوڕیان بە دامەزراندنی حیزبیش هەر نەبووە، کاتێکیش لە سەرەتای درووست بوونیان هەستیان بەوە کرد یەکێك لە دامەزرێنەرەکانیان جەماعەتەکەیان بەرەو کۆمەڵەی (الاخوان المسلمون) ی میسر ڕایان ئەکێشێت، یەکسەر فەسڵیان کرد، یان ناچاری دوور کەوتنەوەیان کرد لە خۆیان.

-5جوهەیمان تەوەرەی سەرەکی ئەو جەماعەتە بوو کە هەمووان پێوەی وابەستە بوون، ئەو وابەستە بوونەش هەر وا لە خۆڕایی درووست نەبوو بوو، چونکە جوهەیمان بە شایەتی ئەوانەش کە لەگەڵی ناکۆك بوون و دواتر لێی جیابوونەوە، نموونەی ڕەوشتی

جوان و خۆ ڕاگری و پشوو درێژی و گەڕان بە دوای بەڵگە و دینداری بووە، تەنانەت تەنها ناوی بەس بووە بۆ ئەوەی ژمارەیەکی زۆر لە گەنجانی خۆبەخشی ئەو وڵاتە پەیوەندی پێوە بکەن بە مەبەستی فەرمان بە چاکە نەهی لە خراپە.

-6لە مەسەلەی دیاری کردنی (محمد بن عبد الله القحطاني) وەکو مەهدی ئاخیر زەمان، جوهەیمان و هاوڕاکانی ئیجتیهادێك بوو کردیان وهەڵە بوون و ڕاستییان نەپێکا، هەڵەکانی تریشیان وەکو داگیر کردنی حەرەم بیناکردن بوو لەسەر ئەو هەڵەیە، بەڵام ئەوان وا دەردەکەوێت جگە لە جێبەجێکردنی فەرموودەکان دەربارەی مەهدی و بەیعەت پێدانی لە بنچینەداهیچ بەرنامەو مەبەستێکی تیکدەرانەیان نەبووە.

-7لە پرسی دەست گرتن بەسەر حەرەمدا ئەوان (متأول) بوون و ئیمانی تەواویان بەوە بوو قەحتانی مەهدییە وقیامەت نزیك بووەتەوەو تەنانەت کاتێك لەناو حەرەم بوون چاوەڕوانی ئەو سوپا بوون کە لە فەرموودەکاندا باسکراوە کە بەرەو کەعبە دێن و خوای گەورە بە ناخی زەوییاندا دەبات.لە یەکەم فەرمانەکانیشیدا بە چەکدارەکان کاتێك دابەشیان دەکاتە جێگەکانی خۆیان پێیان دەڵێت تەقە مەکەن تاکو تەقەتان لێ نەکرێت، حکومەتی سعودیەش ئەو

شەڕەی لەسەر سەپێنرا و بە هیچ پێوەرێك نەیدەتوانی دەستەوسان بێت بەرانبەر ئەو کردەوە لە داگیرکردنی حەرەم، بەڵام قسە لەسەر ئەوەیە بۆچی کۆمەڵێك لە زانایانی بۆ گفتوگۆ کردن نەنارد لەگەڵیان ویەکسەر بەو شێوە مامەڵەی لەگەڵ کردن.

-8هۆکاری ئەوەم بۆ ئاشکرا نەبوو نەشمتوانی تێبگەم؛ بۆچی جوهەیمان لە چوارەم ڕۆژی ڕووداوەکەدا، کاتێك (محمد القحطاني) کە گوایە مەهدییە کوژرا کە بە پێی فەرموودەکان ئەو نابێت لەوێدا بمرێت، بۆچی دوای ئەوەش جوهەیمان هەر بەردەوام بوو لەسەر شەڕ کردن و خۆی بە دەستەوە نەدا؟!

-9ئەگەر چی ڕوداوی حەرەم ڕوداوێکی نەخوازراو بوو سعودیەی خستە هەڵویستێکی زۆر ناخۆشەوە، بەڵام هەندێك وەکو (أبو محمد المقدسي) پێیان وایە، ئەو ڕووداوە هەلێکی زێڕین بوو بۆ حکومەت هەڵکەوت بۆ ئەوەی ئەو کۆمەڵە لە نێو بدات، هەندێکی تریش بە دووری نازانن کە دەسەڵاتداران لەو پلانەی ئەوان ئاگادار بووبێتن و ئاسانکاریان بۆ داگیر کردنی حەرەم بۆ کردبن بۆ ئەوەی بەهانەی لە ناوبردنیان لەسەرتاسەری وڵات دەست بکەوێت.

-10ئەوان لە دیدی خەڵکی و بگرە هەندێك لەو سوپایەش کە ئابلۆقەی حەرەمی دابوو بە کەسانێکی موسوڵمانی وابەستە بە دینەوە

ئەناسران، بۆیە شا خالد داوای فەتوای لە زانایان کرد بۆ شەڕکردن لە دژی ئەوان و کوشتنیان و دوا جار 32 لە زانایانی سعودیە - کە ابن باز یشیان تێدا بوو - فەتوای ئەوەیان دا ئەوان خروجیان کردووە و پێویستە بکوژرێن.

-11جوهەیمان وکۆمەڵەکەی خەوارج نەبوونە بەو واتای لەسەر بیروبۆچوونی خەواریجەکان بووبن، بەڵکو زۆر دووریش بوونە لە بیروباوەڕی ئەو تاقمە کە باوەڕیان بە فەرموودە نەبووەو نەفرەتیان لە هاوەڵان کردووەو بە تاوانی گەورە موسوڵمانیان کافر کردووە، بەڵام خروجیان لەسەر ئەو دەسەڵاتە کردووە کە زۆر بە ڕەخنە بوونە لێی و کێشەیان لەگەڵ دەسەڵاتدا کێشەیەکی شەرعی بووە و لەو ڕووەوە بووە کە ئەوان لە شەرعی ئیسلام لایان داوە، بە ڕای خۆیشم و ئەوەی تێگەیشتووم داگیرکردنیان بۆ حەرەم تەنها بۆ مەبەستی بە جیهینانی بەیعەتدان بووە بە مەهدی کە بە بۆچوونی ئەوان بریتی بووە لە (محمد القحطاني).

بەڵام شێخ موقبیل وادعی پێی وایە جگە لە مەسەلەی بەیعەتدان بە مەهدی چەند هۆکارێکی تریش لە پشت داگیرکردنی حەرەمەوە وەستاوە، لەوانە:

*دژایەتی هەندێك زانا بۆ جوهەیمان و کۆمەڵەکەی، وەکو: ابن

صالح و شيبة الحمد و ابن مزاحم، كە ئەوان خەڵكیان لە جوهەیمان و جەماعەتەكەی وریا دەكردەوەو قسەشیان بۆ هەڵدەبەستن.

*بێ ئینسافی دەسەڵاتی سعودیە لە گەڵ ئەو گەنجانەو ئازاردان و زیندان كردنیان و تەماشاكردنیان وەكو تاوانبار و لارێ و لادەر.

*تێكەڵ بوونی هەندێ گەنجی میسری لەگەڵیان و درووستكردنی كاریگەری لەسەریان.

*تێكچوونی كۆمەڵگەی سعودی و دووركەوتنەوەیان لەشەرعی خوا كە بووە مایەی تورە بوونی ئەوان لەو واقیعە دوورە لە ڕوحی ئیسلام.

بابەتەكەم بەم پرسیارە كۆتایی پێ دەهێنم:

ئایا ئەوان - سەرەڕای هەموو شتێك - لە داگیركردنی حەرەمدا ڕاست بوون یان هەڵە بوون؟ بێگومان هەڵە بوون، چونكە ئەوان:

*بوونە هۆكاری خوێن ڕشتن و خوێن ڕشتنیش لە ناو حەرەمدا قەدەغەیە وەكو پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەتی: (لا یسفك فیها دم).

*چەكیان لە ناو حەرەمدا هەڵگرت و چەك هەڵگرتنیش لەناو حەرەمدا بە فەرموودەی صحیح حەرامە.

*پشتیان بە خەو بینین بەست بۆ مەسەلەی مەهدی و خەویش

هیچ حوکمێکی شەرعی پێ جێگیر ناکرێت، تەعبیری ئەو خەوانەش وەکو شێخ مقبل ئەڵێت: یان وەسوەسەی شەیتان بووە، یان ئەوەیە قەحتانی لە سیرەو ڕەوشتیدا مەهدی بووە نەك خۆی بە ڕاستەوە مهدی بێت، چونکە شێخ موقبیل دەڵێت من خۆم قەحتانیم دەناسی و پیاوێك بوو خوا ناس و وابەستە بەشەرعی خوا، هەموو قورئانی لەبەر بوو ڕەحمەتی خوای لێبێت، بەڵام کەوتنە هەڵەوە.

ئەی حوکمیان لەسەر ئەو کردارەی کە کردیان چیە؟ بۆ وەڵامی ئەو پرسیارەش دیسان ئەچمەوە سەر وەڵامەکەی شێخ موقبیل هەم لەبەر ئەوەی ئەو زانایەکی گەورەیە و هەم لەبەر ئەوەی ئەوانی هەموویان بە شەخسی ناسیوەو لە زانیارییەوە قسە دەکات، ئەو دەڵێت: حوکمی ئەوان ئەوەیە (بغاة) ن، واجبی حکومەتی سعودیەش ئەوەبوو کەسانی وەکو (ابن باز و ابن حمید) ی بناردایە قسەی لەگەڵ بکردنایەو بەبەڵگە قناعەتی پێ بکردنایە، هەر وەکو چۆن عەلی ڕەزای خوای لێبێت (ابن عباس) ی بۆ لای خەواریجەکان نارد و گفتوگۆی لەگەڵ کردن و ژمارەیەکی زۆری لی پەشیمان کردنەوە.

کە مادام بوغاتیش بن، دیل و بریندارەیان ناکوژرێت و ژن و منالیان دەستگیر ناکرێت و، بە ڕای شێخ موقبیل یش - سەرەڕای ئەوەی کە هەڵە بوونە لە داگیرکردنی حەرەمدا - بەڵام ئەوان لە ڕۆژی قیامەتدا

لەلای خوای گەورە حکومەتی سعودیە دادگایی دەکەن لەسەر ئەوەی بەسەریاندا هات.

ئەم نووسینەم بریتییە لە بە دواداچوون و دەرەنجامی خویندنەوەیەکی زۆر و گوێگرتن لە وانەو دیکۆمێنتاری و چاوپێکەوتنی زۆر لەسەر ئەو ڕووداوەو کۆمەلەی (الجماعة السلفية المحتسبة) بەتایبەت کەسایەتی یەکەمیان کە جوهەیمان بووە، هەوڵم داوە دادگەرانە و بەبێ ئەوەی هیچ کاریگەرییەکم لەسەر بێت ئەنجامی بدەم، بۆیە نووسینەکەم تەنها هەوڵێکە، ئەگەر ڕاستیم پێکابێت ئەوە فەزڵ و چاکەی خوایە بەسەرمەوە، ئەگەریش تووشی نەپێکان و هەڵە بووبێتم ئەوە لە خۆم و لە شەیتانەوەیە و هەرکێ هەڵەیەکم بۆ ڕاست بکاتەوە بە بەڵگە لێی وەردەگرم و سوپاسیشی دەکەم.

تێبینی: سەرچاوەکانم بۆ نووسینی ئەم بابەتە هەمە جۆر بوون، قسەی دوست و دوژمنی جوهەیمان و جەماعەتەکەیم خوێندەوە و گوێ بیستی بووم، بۆ نموونە:

-أيام مع جهيمان،كنت مع الجماعة السلفية المحتسبة، ناصر الحزيمي.

-المخرج من الفتنة، مقبل بن هادي الوادعي.

-جهيمان العتيي: لو كنت أعلم الغيب لما قدت جماعتي بالسلاح داخل الحرم، مركز المسبار.

-حتى لا يعود جهيمان،توماس هيغهامر وستيفان.

-مقال:جهيمان بعد 28 عاماً.. نهاية أسطورة/منصور النقيدان/ صحيفة ايلاف.

-چاوپێکەوتنێکی (أبو محمد المقدسي) لە یوتیوب کە بە وردی باس لە جوهەیمان و بزوتنەوەکەی دەکات.

-موحازەرەیەکی درێژی : فیصل قزار الجاسم بە ناونیشانی: حادثة جهيمان واقتحام الحرم

-دیدارێکی دەنگیی (محمد المسعري) باسی ڕووداوی حەرەم و جوهەیمان ئەکات.

-چاوپێکەوتنێکی (ناصر الحزيمي) لە کەناڵی الخليجية لە گەڵ عبد الله المديفر باسی پەیوەندی خۆی و کارکردنی لە گەڵ جوهەیمان دەکات.

-بەرنامەیەکی دەکیۆمینتاری کەناڵی بی بی سی دەربارەی جوهەیمان وڕوداوی حەرەم.

-تەنانەت ئەو بەرنامانەش کە کەناڵێکی وەکو (العربية) ی سەر

بەسعودیة دەریکردووە تەماشام کرد بۆ ئەوەی وەکو وتم قسەی دۆست و دوژمنی جوهەیمان وەرگرم.(لەگەڵ چەندین سەرچاوەی تر)

إحسان برهان الدين

15-1-2018سلمانی#وەڵامی_پرسیارەکانتان 55 :

#زنجیرەی_بیانناسە80:

جهيمان العتيبي

ناوی (جهيمان بن محمد بن سيف العتيبي) ە، لە 16 ی سبتمبر ساڵی 1936بەرانبەر 1 ی رجب ساڵی (1355)کۆچی لە دایکبووە، بۆ ماوەی هەژدە ساڵ لە دامزراوەی (الحرس الوطني) لە سعودیە فەرمانبەر بووە و بە دیاری کراویش شۆفێری تەنکەری ئاو بووە، ئەوەی کە باس ئەکرێت سەبارەت بە خوێندنی جوهەیمان ئەوەیە تاکو چواری سەرەتایی خویندووە، بەڵام دواتر لە قۆناغێکی تری تەمەنیدا درێژەی بە خوێندن داوە لە دەزگایەکی زانستی سەر بە (الجامعة الاسلامية) لە شاری مەدینە، ئەگەرچی بەهۆی نارازیبوونی لەو مەنهەجانەی دەوترانەوە خوێندنی تەواو نەکردووەو هیچ بڕوانامەیەکی بەدەست نەهێناوە، لەوێ لەگەڵ کەسێکدا بە ناوی

(محمد بن عبد الله القحطاني) كه يەكێك بوو لە قوتابيەكانی شێخ (عبد الله بن عبد العزيز بن باز) دەبێتە هاوڕێ و بە هۆی نزيكبوونيان لە يەكتر لە ڕووی فيكر و بيروباوەڕەوە، پەيوەنديیەكی تۆكمە لە نێوانياندا درووست دەبێت و قەحتانی خوشكێكی خۆی لە جوهەيمان مارە دەكات وهاوڕێتيەكەشيان دەبێتە سەرەتای وەرچەرخانێكی گەورە لە ژيانی هەردوكياندا.

شايانی باسە باوكی جوهەيمان لە گەڵ كومەڵی (إخوان من أطاع الله) وهۆزەكاندا بەشداری چەندين جەنگ و غەزای كردبوو لە بيستەكانی سەدەی بيستەمدا، لەوانە جەنگی (سبلة) كە لە دژی شا (عبدالعزيز ال سعود) پێی هەڵسابوون و لەو جەنگەدا هەرچەند دەڵێن كورژراوە بەڵام ڕاست ئەوەيە كە نەكوژراوەو جوهەيمانيش زۆر جار وەكو دەڵێن شانازی بەو جەنگانەی باوكييەوە دەكرد.

-جوهەيمان كەسێكی دڵسۆز بوو بۆ بانگەوازەكەی ،خاوەن كەسايەتييەكی خۆشەويست بوو لەلای خەڵكی، باوەڕی تەواوی بەو بنەماو بنچينانەی خۆی هەبوو لە بيروباوەڕدا كە بانگەشەی بۆ دەكرد، بەردەوام لە ڕێگەی نووسين و وانە و گەڕان بە دەڤەرەكاندا بۆ

بانگەواز وفەرمان بە چاکەو نەهی لە خراپە و بڵاوکردنەوەی نامیلکە خەریك بوو هۆشیاری بە خەڵکی دەدا، بە بێ ترس ڕەخنەکانی ئاڕاستەی حکومەتی سعودیەش دەکرد، بەڵام حکومەتی سعودیەی تەکفیر نەدەکرد.

-جوهەیمان لە سەرەتای شەستەکانەوە کۆمەڵەیەکی درووست کرد بە ناوی (الجماعة السلفية) و یەکەم بنکەشیان ماڵێك بوو لە شاری مەدینە بە کرێ گرتیان ویەکەم کەس لە زانایان پەیوەندییان لە گەڵ (ابن باز) پەیدا کرد کە ئەو کاتە ئەو جێگری سەرۆك زانکۆی (الجامعة الاسلامية) بوو لە مەدینە و داوایان لێ کرد ئامۆژگاریان بکات و مامۆستا و ڕێپیشاندەریان بێت لە کارەکانیان، بۆیە (ابن باز) سەردانی دەکردن و لەوێ هەندێ جار موحازەرەی پێشکەش دەکرد و کرێی ماڵەکەشی جاروبار بۆ دابین دەکردن، بەڵام شایانی باسە کۆمەڵەکەیان وەکو حیزب و کۆبوونەوەیەکی سیاسی نەبوو، چونکە جوهەیمان باوەڕی بەو جۆرە کۆبوونەوانە نەبوو، بەڵکو تەنها بۆ بانگەواز و گرنگیدان بوو بە یەکخوا پەرستی و دژایەتی بیدعەو هەر کارێکی ناشەرعی لە ناو خەڵکیدا، هەموو ئەوانەش لەو کۆمەڵەدا بوون بەبێ بەرانبەر کاریان دەکرد و زۆر جار بە یارمەتی ئەندامان و

هەندی لەو زانایانەی سەردانیان دەکردن، یان لە ڕێگەی فرۆشتنی ماڵ و کێڵگەکانی خۆیان خەرجی ئیشەکانیان دابین دەکرد.

-پێش درووستبوونی ئەو کۆمەڵەی جوهەیمان (الجماعة السلفية المحتسبة) هەندێ ئاژاوە لە شاری مەدینە درووستبوو بوو بە هۆی ئەو گەنجانەوە کە بە دارو تێلا کەوتبوونە شکاندنی ئەو پەیکەرانەی دوکاندارەکان لەبەردەم دوکانەکانیاندا لە مەدینە دایاننابوو بۆ نمایش کردنی جلی ئافرەت و ئەو ئەوەیان بە حەرام دەزانی و بە زۆر پێیان لادەبردن یان دەیان شکاند، ئەمەو چەند ڕووداویکی هاوشێوەی تر کاردانەوەو کەش و هەوایەکی گرژی لە شار درووست کردبوو.

-هەر لەو ساڵانەدا لە نێوان 1960 بۆ 1964 شێخ (محمد ناصرالدين الالباني) ش لە زانکۆی (الجامعة الاسلامية) لە شاری مەدینە گرێبەستێکی کردبوو پەیوەندیشی لەگەڵ جوهەیمان هەبوو، بەڵکو کاریگەریشی لەسەر خۆی و هاوەڵەکانی هەبوو کە ئەوان بە شێوەیەکی زۆر گرنگییان بە فەرموودەو وردبوونەوە لە زنجیرەی سەنەد و عیلەل و قەڵاچۆکردنی بیدعە دەدا. جگە لە ئەڵبانی بە هەمان شێوە شێخ (مقبل هادي الوادعي) پەیوەندییەکی تۆکمەی لە

گەڵ ئەوان هەبوو، وەکو خۆیشی دەڵێت مامۆستا و موفتی ئەوان بوو، بەڵام دواتر لە کتێبی (المخرج من الفتنه) ڕەخنەی لە داگیرکردنیان بۆ حەرەم گرت و هاوکات ڕەخنەشی لە شێوازی مامەڵەی ڕژێمی سعودیە بەرانبەر ئەوان گرت.

-ئەو کۆمەڵەی جوهەیمان درووستی کرد لە سەرەتا تەنها شەش کەس بوون خۆی و (سلیمان الشتیوي ، سعد التمیمي ، ناصر بن حسین) کەسێکی تریش کە یەمەنی بوو هەر زوو وەفاتی کرد و ئەندامێکی تریشیان دواتر بە تۆمەتی ڕاکێشانی ئەو کۆمەڵە و گۆڕینی ئاڕاستەیان بەرەو کۆمەڵەی (الاخوان المسلمین) ی میسر لە جەماعەتەکە دوور خرایەوەو فەسڵ کرا، ئەم شەش کەسە سەردانی (ابن باز) یان کرد و نیازی خۆیان بۆ خستە ڕووکە دەیانەوێت بانگەواز بکەن و دژایەتی بیدعە بکەن و لە کەسیش چاوەڕوانی هیچ چاکەو پاداشتێک نین لە خوای گەورە نەبێت، بۆیە (ابن باز) وێڕای ڕازی بوونی لەسەر پیکهینانی کۆمەڵەکەیان پێشنیاریشی کرد ناوەکە لە (الجماعة السلفية) وە بگۆڕن بۆ (الجماعة السلفية المحتسبة) و ئەوانیش گوێڕایەڵیيان بۆ ئەو پێشنیارە نیشاندا و ناوەکەیان گۆڕی، لە دوای ئەوەش هەرچی بڵاوکراوەکانیان هەیە چاپیان نەدەکرد تاکو ابن

باز سەرەتا نەبینینێت و هەرتێبینییەکیشی هەبوایە دەیانخستە سەر بڵاوکراوەکە.

-جوهەیمان و جەماعەتەکەی لە زۆرێك لە بیروباوەڕەکانیاندا لە زانایانی سعودیە جیاواز نەبوون، بە تایبەتی لە پرسەکانی عەقیدە وەکو یەکخوا پەرستی و ئیمان و دژایەتی بیدعە و بیدعەکاران و زۆر شتی تر، بۆیە زانایان ئامادەی کۆڕو وانەو کۆبوونەوەکانیان دەبوون وەکو (ابن باز و أبو بكر الجزائري) و زۆر زانای تر، بەڵام لە دوو مەسەلەدا لە زانایانی سعودیە جیا دەبوونەوە:
یەکەم: لە مەسەلەی پشتگیری کردنیان بۆ ڕژێمی سعودیە و فەرمان نەکردیان بە چاکەو نەهی نەکردنیان لە خراپەکانی ڕژێم.
دووەم: سەبارەت بە مەسەلەی دەرکەوتنی فیتنە و نیشانەکانی قیامەت و بە تایبەتیش دەرکەوتنی مەهدی جوهەیمان و کۆمەڵەکەی پێیان وابوو نیشانەکانی قیامەت نزیك بوونەتەوە و مەهدی کاتی دەرکەوتنی هاتووە.

-جوهەیمان و کۆمەڵەکەی زۆر بە ئازایی و بوێرانە (أمر بالمعروف و نهي عن المنكر) یان ئەنجام دەدا، تەنانەت وینەکانی پادشای

سعودیەیان لەسەر دراوی ڕیال دەسڕییەوەو دەیانشێوان و ئەو مەسەلە لەو کاتە بوو بووە باسی خەڵکی و دوو ڕاو بۆچوونیان لە ناو خەڵکیدا درووست کردبوو کە هەندێك لە زانایان دەیان وت هەبوونی ئەو وینە لەسەر دراوەکان ئاساییە ودروستە، چونکە (تعظیم) ناکرێت، بەڵام لە ناو خەڵکیدا بۆچوونیکی تری پێچەوانەش هەبوو.

-هاوکات جوهەیمان وجەماعەتەکەی هەندێ جار تیگەیشتنی نامۆیان بۆ ئیسلام هەبوو، کە لەگەڵ زانایان ولە گەڵ تێگەیشتنی خەڵکیشدا نەدەگونجان، بە ڕواڵەتی فەرموودەکان کاریان دەکرد و بایەخی زۆریان بۆ هیچ قسەیەک دانەدەنا ئەگەر بە ڕوونی بەڵگەی کتاب و سوننەتی لەسەر نەبوایە، تەنانەت وەکو دەگێڕنەوە خودی جوهەیمان لە کتیبخانەکەی خۆیدا جگە لە (المحلی) ی ابن حزم کتێبی تری فیقهی نەبووە، چونکە باوەری تەواویان بە فەرموودەکان هەبوو وەکو خۆی جێبەجی بکرێت، لەوانە زۆر جار ئەبینران بە پێ خاوسی ڕێیان دەکرد وەکو جێبەجێکردنی سوننەت، لە ناو مزگەوتەکانیشدا دەبینران بەسەر فەرشەکانەوە بە نەعل نویژیان دەکرد بۆ هەمان مەبەست، بەشداری وانەی زانایانیان دەکرد و

داوای بەڵگەی قورئان و سوننەتیان لە هەموو قسەکانیان دەکرد، هەر بیدعەیەکیان ببینیایە نکۆڵییان لێ دەکرد و بە دەست دەیانگۆری، یان بە بێ ترس و شەرم دەیانوت ئەوە بیدعەیە.

-لە لایەکی تریشەوە ڕۆژ لە ڕۆژ دەسەڵاتدارانی سعودیە زیاتر بەوان قەڵس و بێزار دەبوون و هەواڵیان پێدەگەشت کە جوهەیمان و کۆمەڵەکەی خەریکە دەبنە سەرچاوەیەکی پشێوی بۆ ڕژێم و لە بیروڕای خەڵکیدا گۆڕانکاری جەوهەری درووست دەکەن، تەنانەت جارێکیان - وەکو شێخ مقبل لە کتیبی المخرج من الفتنة دەڵێت - هەندێکی لە زانایان تۆمەتبار کرد بەوەی زانیارییان دەربارەیان داوەتە دەسەڵات وسیخوڕیان بەسەریانەوە کردووە، کە لەو تۆمەتەدا مەبەستیان (أبو بكر الجزائري) بوو، دواتریش لە پاش دانیشتنێکی نێوان أبو بكر الجزائري و جهیمان لە سەربانی ئەو ماڵەی لە مەدینە کردبوویانە بنکە گرژی لە نێوانیاندا درووست بوو و پەیوەندییان پچڕا لە دوای ئەو دانیشتنەوە کە بە (حادثة السطح) ناسرا.

-لەو کاتەوە لەسەرەتاو ناوەڕاستی شەستەکانەوە تاکو سەرەتای حەفتاکان جوهەیمان بە چەند گۆڕانکارییەکی بیروبۆچووندا تێپەڕی و

ناکۆکی کەوتە نێوان خۆی و هەندی لە ئەندامانی دامەزرێنەری کۆمەڵەکەی، لە ساڵی 1973 لە وەزیفەی حکومەت دەستی کێشایەوە چونکە ئەو پێی وابوو خۆی و هاوەڵانی لە وەزیفەی حکومەت نەبن باشترە بۆ ئەوەی بتوانن قسەی حەق بکەن و ئەو مووچەی کە لە دەسەڵات وەریدەگرن ڕێگرە لە وتنی حەق و کۆمەڵە ناکۆکییەکی تریش کەوتە نێوانیان، بەڵام بەهەر حاڵ جوهەیمان هەر بەردەوام بوو لە بانگەواز و وانە وتنەوە لە مزگەوتەکانی مەدینە و دەشتەکانی دەوروبەری و تەعبیر کردنی خەو (کە گرنگییەکی زۆریان بە مەسەلەی خەو دەدا) و، نووسینی نامیلکە و دوا جار تا ڕادەیەك جۆرێك لە ڕۆچوونی پیوە بەدی کرا لە مەسەلەی نیشانەکانی قیامەت و فەرموودەکانی فیتنەو دەرکەوتنی مەهدی بە شیوەیەکی تایبەت.

-دەگێڕنەوە کە جوهەیمان خۆی لە وانە وتنەوە لە مزگەوتە گەورەکانی شارەکان بە دوور دەگرت و زیاتر لە مزگەوتە بچوکەکانی ناو مەدینە و ناوچەکانی بیابانی دەوروبەری مەدینە باسی ئیسلامی دە کرد و ئامۆژگاری خەڵکی دەکرد, بۆ هۆکاری ئەوەش هەندێ لە هاوڕێکانی جوهەیمان پاش جیابوونەوەیان لە ئەو دەیانوت بە هۆی

ئەوە بووە دەشتەکی قسەی کردووە و لە دەربڕینی عەرەبی جوان و ڕاستو درووست شارەزا نەبووە چونکە لە دەشتی (ساجر) پەروەردە بوو بوو.

-جەماعەتەکەی جوهەیمان لە زیادبووندا بوون و شوێنکەوتوانیان لە هەموو شارەکانی سعودیە وەکو (مکة و ریاض و حائل والقصیم و دمام) زیادیان دەکرد و، بەڵکو پەل و پۆیان بۆ دەرەوەی سعودیەش دەهاوێشت وەکو وڵاتی کوەیت کە زۆریك لە بڵاوکراوەکانیان لەوێ چاپ دەکرا و دواتر لە سعودیە دابەش دەکران، جوهەیمان خۆیشی بە قاچاغ و نهێنی سەردانی کوەیتی دەکرد.

-مامەڵەی هەندێ لە شوێنکەوتوانی جوهەیمان زانایان و خەڵکی تورە دەکرد و سکاڵایان لێ دەکرا و لە حەفتاکان کاتێك ژمارەیان زیادی کرد زیاتر بوونە جێگەی بایەخ بە تایبەتی دوای ئەوەی هەندێك لەو گەنجانە بە نەعلەوە لە مزگەوتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم نوێژیان دەکرد و وشەی (الصلاه خیر من النوم) یان لە بانگی یەکەمی بەیانیان دەوت و بەڵکو کار گەیشتە ئەوەی وێنەکانی شا (خالد بن عبد العزیز) یان لەسەر دراوی ڕیال دەسڕییەوە یان دەیانشێواند،

بەڵکو جوهەیمان بە هۆی ئەو ناشەرعییانەی لە ڕاگەیاندنی سعودیە دەیبینی وەکو دەرکەوتنی ئافرەت و هەندی ڕەخنەی تر کە لە دەسەڵات هەیبوو بەیعەتیشی بە شەرعی نەدەزانی بۆ ئەو دەسەڵاتە بێ ئەوەی تەکفیریان بکات،بەڵام لە نێو ڕیزی کۆمەڵەکەی کەسانی کاریگری تێدا بوو وەکو (فیصل اليامي) کە بە هۆی گرنگیدانی زۆری بە زانست بە (ابن تيمية الصغير) دەناسرا، ئاراستەی بەرەو تەکفیر کردنی ڕژێمی سعودیە بوو، بۆیە لە ساڵی 1977 لە کاتی هاتنی شێخ ئەلبانی بۆ حەج ئەوان لەسەر باسی تەکفیرکردنی دەسەڵاتداران دانشتنیکی سێ قۆڵییان ئەنجامدا، بەڵام جوهەیمان لە کۆتایی دانیشتنەکە ئەو کاسێتەی دەنگەکانی لەسەر تۆمار کرابوو لە ناویدا و ترسی ئەوەی بوو ئاراستەو بۆچوونی فەیسەڵی هاوڕێی لە ناو ڕیزەکانی جەماعەتەکەی تەشەنە بکات.

-ئەوانەی جوهەیمانیان بینیوەو ناسیویانە بە کەسایەتییەکی کاریزما وەسفیان کردووە، کۆمەڵێک ئاکار و خەسڵەتی جوانی تێدابووە کە شوێنکەوتووانی زۆر پێوەی وابەستە بوونە، لەوانە ئەو کەسێکی سادە وڕوح سووك ولێبڕاو بووە بۆ بانگەوازەکەی، دوو ئۆتۆمبێلی (بیجۆ) و (سالۆن) ی هەبووە بەردەوام لە گەشت و سەردانی ناوچەکان و

بەسەرکردنەوەی ئەندامان و وانە وتنە بووە لە شار و لە دەشت وناوچە بیابانییەکاندا، هەروەها زۆر ژیر و لێهاتوو و ئازا و بەخشندە بووە، بۆیە کەسانی نوێ بۆ پەیوەندی کردن بەو کۆمەڵەوە زۆر جار تەنها ناوبانگ و کەسایەتی جوهەیمان سەرنجی ڕادەکێشان و بە کارکردن لە گەڵ ئەو کۆمەڵە قایلی دەکردن.

-لە دەورو بەری ساڵی 1977 – بە پێی قسەی (ناصر الحزيمي) خاوەن کتێبی (أيام مع جهيمان) کە لەگەڵ خودی جوهەیمان بووە وزۆر لێیەوە نزیك بووەو پێش ڕووداوی حەرەم بە هۆی جیاوازی دیدو بۆچوون لێی جیا بووەتەوە ، ڕاپۆرتێکیان لەسەر نووسرا کە ئەندامانی ئەم کۆمەڵە لە شاری مەدینە و هەندێ جێگەی تر حەشارگەی چەکیان هەیە، هەر بۆیە شاڵاوێکی دەستگیر کردن لەناو جەماعەتەکەی جوهەیمان دەستی پێکرد و هەندێك لە ئەندامانی دامەزرێنەری کۆمەڵەکە دەست گیر کران و جوهەیمانیش هەڵهات، شایانی باسە یەکێك لەوانەی دەستگیر کران لەوکەیسە شێخ (مقبل بن هادي الوادعي) بووکە دوای سێ هەفتە لە دەستگیر کردنی ئازاد کرا و لە سعودیە دەرکرا بۆ وڵاتەکەی خۆی لە یەمەن، لە پاش ئەو هەڵهاتنە جارێکی تر جوهەیمان دەرنەکەوتنەوە تاکو لە ڕووداوی

داگیرکردنی حەرەمدا لەوێ بینرا.

-لە ماوەی دیارنەمانیدا جوهەیمان بە شێویەوەکی ڕاشکاوانەتر دەستی کرد بە ڕاگەیاندنی بیروباوەڕو قەناعەتەکانی کۆمەڵەکەی و هەروها بەردەوامیش بوو لە بڵاوکردنەوەی هەندێك بڵاوکراوەو نامیلکە کە هەندێکیان لە کوەیت چاپ دەکران و بە ناوی جوهەیمان خۆی یان بە ناوی خوازراو لە ناو سعودیە دابەش دەکرا، لەوانە: (رسالة الالتباس) و (رسالة الفتن) و(الامارة والبيعة والطاعة و كشف الحكام) (الرسائل السبع) (الرسائل الاربع والسبع) ڕای خۆی بە ڕاشکاوی لە سەلەفییەکانی سعودیە و کۆمەڵەی ئەنساروسسوننە و ئیخوانی میسر دەربڕی و هەروەها باسی مەهدي و دەرکەوتنی نیشانە گەورەکانی قیامەتی تێدا بوو، بڵاوکراوەکان لە کوەیت چاپ دەکران و بە قاچاغ دەیانگەیاندە ناو شارەکانی سعودیە و بە هەزاران نوسخەی لە ناو حەرەم و شوێنەکانی تر لە ڕێگەی چالاکوانانی (الجماعة السلفية المحتسبة) دابەش دەکرایە سەر موسوڵمانانندا، جارێکیش لە بازگەیەکی سنووریدا دەست بەسەر چواردە هەزار نوسخە لە یەکێك لەو بلاوکراوانەدا گیرا کە لە ناو پیکابێکدا لە ژێر بارێکی کا شاردبوویانەوە.

-بەڵام لەو کاتەدا کە دەوری دووسال پێش ڕوودانی ڕووداوی حەرەم بوو، (محمد بن عبد الله القحطاني) باسی کەوتبووە ناو باسەکانەوەو زۆری نەبرد قەحتانی وەکو مەهدی باس دەکرا و ئەمەش بووە مایەی دابەش بوونی جەماعەتەکەی جوهەیمان بۆ دوو کۆمەڵی ناکۆك: یەکێکیان باوەری بەوە بوو قەحتانی مەهدییەو کۆمەڵێکیان باوەری پێ نەبوو. سەیریش لەودا بوو خودی قەحتانی تاکو ماوەیەك باوەڕی بەوە نەبوو کە خۆی مەهدییەو پێی دەوتن لە خوا بترسن و وام پی مەڵێن، بەڵام جوهەیمانی هاوڕێ گیان بە گیانی و زاوای ئەوی بە مەهدی دەزانی، لەسەر ئەم باوەڕەش کۆمەڵیك لە جەماعەتەکەیان لێ جیا بوویەوە بەڵام زۆرینەیان لەسەر بۆچوونەکەی جوهەیمان بوون. لە هۆکارەکانی قەناعەتیشیان بە وەی قەحتانی مەهدییە ئەوە بوو، کەسانێکی زۆر لە سعودیە و لە وڵاتانەوە خەویان پێوە بینیبوو کە ئەو مەهدییە.

-وا دەردەکەوێت جوهەیمان و جەماعەتەکەی هەر لە سالی 1978 هوە(واتە سالێك پێش ڕووداوەکە) سەرقاڵی پلان دارێشتن بوونە بۆ داگیرکردنی حەرەمی مەککە بە مەبەستی بەیعەتدان بە مەهدی لە

پەنای کەعبەدا، بۆیە ماوەیەك پێش سعاتی سفر ئەوان خواردن و خورمایان لە ژێر زەمینەکانی حەرەم هەڵگرتووە و سوودیان لە سووکی ئەو ڕێوشوێنانە وەرگرتووە لە دەروازەکانی حەرەمدا بووە و نەك تەنها خواردن و ئازووقە بەڵکو چەکیشیان حەشارداوە لە جێگەی تایبەتدا لەو ژێر زەمینانەدا.بۆ ڕۆژی دیاریکراویش چەکی پێویستیان لە ڕێگەی تابوتەکانەوە گواستبوویە ناو حەرەم گوایە ئەو تابوتانە تەرمی مردووەو بۆ نوێژ کردن لەسەریان براونەتە ناو حەرەم، هەروەها توانیان تەنکەری ئاو و هەندی سەیارەی تری خزمەتگوزاری بۆ بردنە ژوورەوەی چەك و خورما بە کاربهێنن.

-یەکێك لە سەرانی ئەو کەسانەی کە لە مەسەلەی مەهدی هاوڕا نەبوون لە گەل جوهەیمان کە (أحمد المعلم) بوو،نامەیەکی بەپەلە نووسیبوو بۆ جوهەیمان تێیدا نکۆڵی کردبوو لەوەی محمد القحطاني مەهدی بێت و بە بەڵگەی فەرموودە بۆی سەلماندبوو کە پێش هاتنی مەهدی زۆر ڕوداوی تر ڕوودەدات کە تاکو ئەو کاتە هیچ لەو ڕووداوانە ڕوویان نەدابوو، نامەکە لە ڕۆژی ڕووداوەکە بە دەستی کەسێکدا گەیشتە حەرەم بەڵام کاتی ئەوە نەمابوو بە دەستی جوهەیمان بدرێت.

-له بەرەبەیانی یەکەم ڕۆژی ساڵی 1400 کۆچی بەرانبەر 20 ی تشرینی دووەمی سالی 1979 کاتێك (محمد السبیّل) پێش نوێژی مزگەوتی حەرام سەلامی لە نوێژی بەیانی دایەوە، جوهەیمان و زیاتر لە 200 لە شوێنکەوتوانی لە ناو مزگەوتەکەدا دابەش بوون و یەکسەر دەستیان بەسەر مایکرۆفۆنەکەی لای پێشنوێژەکەدا گرت و دەستیان کرد بە خویندنەوەی بەیاننامەکەیان دەربارەی دەرکەوتنی مەهدی و خویندنەوەی فەرموودەکان بە زنجیرەی سەنەدەکانیانەوە و وتیا ئەو مەهدییە ئێستا لەگەڵمانایە و داوایان لە موسوڵمانان کرد پاش کەمیکی تر بەیعەتی پی بدەن، بەڵام هەر لە کاتی خوێندنەوەی ئەو بەیاننامە جوهەیمان مایکرۆفۆنەکەی لە (خالد اليامي) وەردەگرت و چەکدارەکانی بە ناویان بانگ دەکرد و ئاڕاستەی دەکردن بچنە سەر منارەکان و دەروازەکانی حەرەم دابخەن، هەروەها پێی دەوتن وەکو لە تۆمارە دەنگییەکانی خۆیدا هاتووە: تەقە لە سەربازەکان مەکەن تاکو تەقەتان لێ نەکەن.

-خەڵکی تووشی ترس و سەرسوڕمان و حاڵەتێکی شپرزەیی بوون، هەر چۆنیك بێت، پاش خوێندنەوەی بە یاننەماکە، (محمد القحطاني)

ڕووی کردە ئەو جێگەی کە لە فەرموودەکاندا هاتووە مەهدی بەیعەتی پێدەدرێت لە نێوان ڕوکن و مەقامدا، لەوێ ڕاوەستا و جوهەیمان و شووینکەوتوانی و زۆرێك لەو خەڵکەش بەیعەتیان پێ دەدا، دەنگی (الله أكبر) ی زۆرێك لە خەڵکیش بەو بۆنەوە بەرز بوویەوە.

-لە سعاتی یەکەمدا جەماعەتی جوهەیمان بەتەوای دەستیان بەسەر مزگەوتی حرام و هەموو بەرزاییەکانیدا گرت، لە پێکدادانێکیشدا لە نێوان چەکدارێکی جوهەیمان و سەربازێکدا لەیەکەم ساتەکانی هەڵمەتەکەدا یەکیك لە چەکدارەکان بە گوللەی پاسەوانێك کە بەر دەرگاکە کەوت و گەرایەوە بۆ چەکدارەکەو وکوشتی.

-لەم کاتەدا محمد سبەییلی پێشنوێژی حەرەم خۆی گەیاندە ژوورەکەی خۆی و لەوێوە دەسەڵاتدارانی لە بارودۆخەکە ئاگەدار کردەوەو توانی لە دەرگایەکەوە کە کۆنترۆڵ نەکرابوو خۆێ دەرباز بکات.

-سەرەتا دەسەڵاتداران نەیاتوانی لە ترسناکی و گەورەیی ڕووداوەکە

باش تێبگەن و لە ڕۆژی یەکەم جۆرێك لە حەپەسان و ڕوون نەبوونی بەرنامە و شێوازی ڕووبەڕووبوونەوەی چەکدارەکانیان پێوە دیار بوو، بەڵام شازادە (فهد بن عبدالعزیز) کە جێنشینی شا خالیدی برای بوو، لەو ڕۆژدا لە لوتکەی عەرەبی بوو لە تونس و بە پەلە گەڕایەوە و مەلیك خالید یش هەر لەگەڵ دەستپێکردنی روداوەکە وەزیری ناوخۆ و وەزیری بەرگری بۆ مەککە نارد و ژوورێکی عەمەلیات یان لە ئوتێلێکی مەککە بۆ مامەڵە کردن لەگەڵ ڕووداوەکە درووست کرد.

-چەکدارەکانی جوهەیمان دیار بوو مەشق و ڕاهێنانی پێویستیان بۆ ئەو جەنگە چاوەڕوان کراوە کردبوو، جوهەیمان یش بە شێوەیەکی مەیدانی سەرپەرشتی دۆخەکەی دەکرد، بۆیە بەو چەکە سووکانەی کە پێیان بوو، خۆڕاگری و ئازایەتییەکی زۆریان نیشاندا، هێزەکانی سوپا لە ڕۆژی یەکەم و دووەمدا تووشی شۆك بوون و سەرەڕای سوڕانەوەی فرۆکەکان بەسەر حەرەمداو هاتنی هێزێکی زۆر بۆ ئابلۆقەدانی حەرەم و بەکار هێنانی تانك و هەموو جۆرە چەکێك بۆ ئەو دۆخ و شوێنە هەستیارە بگونجێت بە کارهات، بەڵام بۆیان دەرکەوت پرسەکە لەوە گەورەترە بە ئاسانی و بەتەنها سعودیە خۆی کۆنترۆڵ بکرێتەوە،بۆیە یەکەم جار پەنایان بۆ (الحسين بن طلال) ی

شای ئەردەن برد و ئەویش هیزی هێزێکی تایبەتی لە هێزەکانی (الصاعقة 91) ڕەوانەکرد بە سەرکردایەتی: (تحسین شکتم) بەڵام سەرەڕای ئەوەی هیچیان پێ نەکرا ژمارەیەکی زۆریشیان بەدەست چەکدارەکانی جوهەیمان لێ کوژرا.

-حکومەتی سعودیە زۆر مەبەستی بوو خۆی ئەوکێشەیە یەکلا بکاتەوە، بەڵام نەیتوانی وناچار بوو پەنا بۆ هەندێوڵات وەکو ئەڵمانیا و ئەمریکا ببات و ئەوانیش ڕاهێنەرو ڕاوێژکاری بە ئەزموون و بە توانای خۆیان نارد بۆ یەکلا کردنەوەی پرسەکە، بەڵام چەکدارەکان سەرەڕای هەموو شتێك جێگیر بوون لە شوینەکانی خۆیاندا و بەو چەکە سووکانەوە خۆڕاگرییەکی زۆریان نیشاندا، ئەوکاتەش هێزەکانی سوپای سعودیە لە ڕێگەی پەرەشووتەوە دابەزاندنیانبە هێزێکی تایبەت کرد بۆ ناو حەرەم، ئەوان توانیان ژمارەیەکی زۆریان لێ بکوژن.

-لە ڕۆژی چوارەمی ڕووداوەکە لە نێو جەماعەتی جوهەیماندا ڕووداوێکی چاوەڕوان نەکراو ڕوویدا ئەوش کوژرانی (محمد بن عبد الله القحطاني) بوو کە سێ ڕۆژ پێش کوژرانی وەکو مەهدي بەیعەتی پێ درابوو، ئەمەش بەشێکی لەوانە کە ئاگەداری کووژرانەکە بوون

تووشی شۆك كرد ، سەرەتا جوهەیمان باوەڕی نەكرد و وتی مەهدی نامرێت ئێستا و هێشتا ئەركی زۆر ماوە ئەنجامی بدات، بەڵام كە لە كوژرانەكەی دڵنیا بوون، جوهەیمان - بە پێی هەندێ سەرچاوە - داوای كرد ئەو هەواڵە بڵاوەی پێ نەكرێت.

-لە ڕۆژانی داهاتوودا شەڕ لە نێوان چەكداران و ئەو هێزانەی ئابڵوقەی حەرەمیان دابوو بەردەوامی هەبوو، سوپایش داهێنانی ئەكرد لە بەكارهێنانی هەر ڕێگەیەك ببێتە مایەی ڕزگار كردنی مزگەوتەكە بە بێ وێران كردنی، غاز و دووكەڵ و ئاوو فرۆكەو تانك و چەكی قورس و هەموو توانایەكی خۆیان بە بە كارهێنا و سەربازەكانیش بە هەمان شێوە ئازایی و نەبەردییەكی زۆریان نیشاندا بۆ ئازادكردنی حەرم لە دەستی ئەوان، بەڵام چەكدارەكان و ئەو خەڵكەی لە ناو حەرەمدا گیریان خوارد بوو هەر مانەوە بەڵام توانای جەماعەتی جوهەیمان لە كەم بوونەوەدا بوو، فیشەك و ئازووقەو ئاوو خورما بەرەو تەواو بوون دەچوو، بۆنی كوژراوو و بریندارەكانیش لە ناو حەرەمدا لە گەڵ بۆنی دووكەڵ و غاز و باروتدا تێكەڵ بە یەكتر بوون.

-دوای چەند ڕۆژێك جوهەیمان بڕیاریدا هەرچی منآڵ و ئافرەت هەیە ڕێگە بدرێن دەربچن لە حەرەم و بۆ ئەو مەبەستەش دەرگایەکیان کردەوەو ئەوان دەرچوون شایانی باسە هەندیك لە چەکدارەکانی جوهەیمان ژن و منالیشیان لەگەڵ خۆیان هێنا بوو، رەنگە هۆکاری ئەم هەنگاوەش نەمانی خوارد وئاو بێت.

-لە ڕۆژی چوارەمی دەست بەسەراگرتنی حەرەم واتە لە 23 ی تشرینی دووەمی 1979 سەرەڕای ئەو بەیاننامانەی حکومەتی سعودیە دەری دەکرد کە حەرەم لە ژێر کۆنترۆڵدایە، بەڵام هەموو جیهان دەیانزانی کە دۆخەکە یەکلایی نەکراوەتەوە بە تەواوی و چەکدارەکان هێشتا حەرەمیان لە ژێر دەستدایە، هەر لەو ڕۆژەدا مەلیك خالید گەورە زانایانی سعودیەی کۆکردەوەو ئەوانیش فەتوای ئەوەیان دەرکرد کە ئەمانە خوارج ن و خروجیان کردووە و حەرەم کە جێگەیەکە خوای گەورە شەڕو کوشتاری تێدا قەدەغە کردووە ئەوان پشێوی و ترس و کوشتاریان تێدا ناوەتەوە بۆیە درووستە جەنگیان لە دژ بکرێت و بکوژرێن، فەتواکە لە زیاتر لە سی کەس لە گەورە زانایانی سعودیەوە دەرکرا کە (ابن باز) لە نێویاندا بوو.

-له ڕۆژی نۆیەمی ڕووداوەکە هێزەکانی سعودیە بە تانك و زریپۆش و چەکدارەکانەوە توانیان کەلێنێك بۆ ناو حەرەم درووست بکەن و بچنە ناو مزگەوتەکەوە، بەڵام زۆربەی چەکدارەکان لە نهۆمەکانی خوارەی حەرەم هەر مابوون و لە ژێر زەمینەکانەوە بەرگرییان دەکرد و بەو پێیەش ئەگەر چی حکومەت ئەو وێنانەی لە ناو حەرەمەوە بڵاو دەکردەوە وەکو بەڵگە لەسەر تەواو بوونی کێشەکە، بەڵام لە ڕاستیدا کێشەکە هێشتا یەکلا نەکرابوویەوەو ئەوان سەرەڕای نەمانی ئازووقە و ئاو و کەم بوونەوەی چەك و تەقەمەنی، ئەوان هێشتا توانای شەڕکردنیان هەر مابوو، بەڵام جەنگەکەیان بۆ نهۆمەکانی خوارەوەی حەرەم گواستبوویەوە.

-هەر لەیەکەم ڕۆژەوە بە هۆی ئاژانسەکانی هەواڵ و ڕاگەیاندنەکانەوە جیهان هەمووی لەو ڕووداوە ئاگەدار بوون و بە ئەو پەڕی بایەخەوە چاودێری دۆخەکە دەکرا، بەڵام دەرکردنی حەرەم لە ژێر دەستی چەکدارەکان کارێکی زۆر قورس بوو، چونکە سوپای سعودیە مەبەستی بوو کە بە کەمترین ڕێژەی وێران کردن لە حەرەمدا پرسەکە کۆتایی پێ بێت، هەر بۆیە پاش ئەوەی هێزەکانی ئوردون و ڕاهینەران و مەشق پێکەرانی ئەڵمانیا و ئەمریکا نەیانتوانی بە تەواوەتی

کێشەکە بنەبڕ بکەن، ناچار سەرانی حکومەتی سعودیە پەیوەندییان بە (جیسکار دیستان) ی سەرۆکی فەرەنسا کرد و داوای یارمەتییان لێکرد، ئەویش هەڵسا بەناردنی تیمێکی زۆر تایبەتی سەر بە یەکەی هێزەکانی نیشتمانی فەرەنسی GIGN و ئەوانیش لە جوددە مەشقیان بەشەست ئەفسەری سعودیە کرد لە سەر بە کار هێنانی گازێکی لە هۆشبەر ودوا جار و لە کۆتا شاڵاوی سوپادا بۆ سەر چەکدارەکان لە ڕۆژی سیانزیەمی ڕووداوەکان دەستی پێکرد و دوو ڕۆژی خایاند و بە یارمەتی ئەوگازە لە هۆشبەرە و چەکەکانی تر،هەموویان دەستگیر کران و جوهەیمانیش پاش تەواو بوونی چەك و زەخیرەیان بە تەواوەتی ، خۆ بەدەستەوەدانی خۆی و چەکدارەکانی ڕاگەیاند ودوای پانزە ڕۆژ دەست بەسەراگرتنی حەرەمی مەککە هێزەکانی سعودیە توانیان لێیانی وەربگرنەوە.

-جوهەیمان و هاوەڵەکانی دەستگیر کران و خودی جوهەیمان بۆ ئوتێلێك گواسترایەوەو پەیامنێرەکانی جیهان وینەیان گرت و دوای ماوەیەك دادگایی کردنی هەموو بەشداربووانی ڕووداوەکە دەستی پیکرد و جوهەیمان و شەست کەس لە هاوڕێکانی فەرمانی کوشتنیان بۆ دەرچوو و بە شمشێر لە گەردنیان دراو ئەوانی تریش لە هەتا

هەتاپی بۆ ماوەی جیاواز حوکمی زیندانی دران.

-دەرنجامە فەرمییەکان ئاماژەیان بۆ ئەوە دەکرد کە زیانەکان بەم شێوە بوونە :
127کوژراو لە سەربازەکانی سوپای سعودیە، 117 کوژراو لە چەکدارەکانی جوهەیمان، 26کوژراو لە حاجییەکان کە لە ناو حەرەمدا بوون لە کاتی داگیرکردنەکە، جگە لە 450 بریندار لە ڕیزی سوپا..بەڵام چاودێرەکان و ئەوانەی لەو کاتە ئامادەی ڕووداوەکان بوونە باسی ژمارەی زۆر لەمە زیاتر دەکەن.

لە کۆتاییشدا دوای گەڕان و خوێندنەوەو وگوێگرتنی زۆرم لەسەر جوهەیمان و جەماعەتەکەی و ڕووداوەکە بەوە گەیشتم کە:
-1جوهەیمانی کوڕی موحەممەدی کوڕی سەیفی عوتەیبی، گەنجێکی موسوڵمانی وابەستە بووە بە مەنهەجی ئەهلی سوننەتەوە، لە دەشتی ناوچەی (ساجر) ی لای شاری ڕیاز پەروەردە بووەو بە شێوەزاری بەدەوی ئەوان قسەی کردووە، گرنگی زۆری بە زانستی فەرموودە داوە بە تایبەت مەسەلەی وردبوونەوە لە سەنەد وحاڵی گێڕەرەوەکان و مەسەلەی عیلەل، ئەمەش - دواتر - ڕەنگدانەوەی زۆری لەسەر

شوێنکەوتوانی هەبووە، لەسەر ئەم بنەمایەش پەیوەندی تۆکمەی لە گەڵ زانا ناودارەکان هەبوو بەتایبەتی ئیبنو باز و ئەڵبانی، هەروەها لە گەڵ (مقبل بن هادي الوادعي) یەمەنی.

-2لەسەرەتای شەستەکانی سەدەی بیستەم لە گەڵ پێنج کەسی تردا هەڵساون بە درووست کردنی کۆمەڵەیەکی سەلەفی لەسەر ئەو بنەماو بنچینانەی کە باوەڕیان پێی بووە و جیاوازیشی نەبووە لە گەڵ بیروباوەڕی زانایانی ئەو سەردەمە کە لە شاری مەدینە بوونە وەکو: (ابن باز،الالباني، مقبل الوادعي، أبو بكر الجزائري....) ابن باز ناوی کۆمەڵەکەیانی لە (الجماعة السلفية) وە بۆ (الجماعة السلفية المحتسبة) گۆڕیوە، بە شایەتی شێخ مقبل الوادعي لە پاش لە ناوچوونی جوهەیمان و شوێنکەوتوانی لە کتێبی(المخرج من الفتنة) سەرەڕای ئەوەی وتوویەتی ئەوان لە ڕووداوی حەرەم هەڵە بوونە بەڵام دانی بەوەدا ناوە کە ئەوان کاریگەری زۆر باشیان بووە لەسەر موسوڵمانانی سعودیە و وڵاتانی تریش وەکو میسر و سودان و کوەیت و شوێنەواریان لە بانگەوازدا نکۆڵی لێ ناکرێت.

-3جوهەیمان و جەماعەتەکەی بە چەند قۆناغێکدا لە تێگەیشتنی

دەقەکان تێپەڕ بوونە، بۆیە چەندین کەسی دامەزرێنەری ئەو کۆمەڵە لەسەر بنەمای گۆڕانکارییە فیکریەکانی جوهەیمان لە کۆمەڵەکە دوور کەوتوونەتەوە، بۆ نموونە دوای تیکچوونی پەیوەندی جوهەیمان و ئەبو بەکری جەزائری ژمارەیەك لە هاوڕێکانی جوهەیمان ئەو جەماعەتەیان بەجێهێشت و شوێن جەزائری کەوتن لەوانە:(سليمان الشتيوي) کە یەکیك بوو لە دامەزرێنەرانی ئەو کۆمەڵە، هەروەها (فيصل اليامي) بە هەمان شێوە لە ڕووی فیکرییەوە لەگەڵ جوهەیمان ناکۆکی کەوتە نێوانیان بەڵام وەکو هاوڕێتی و برایەتی ئەو جوهەیمانی بە جێ نەهێشت و تاکو مردن لە گەڵیدا بوو، پێویستە ئەوەش بوترێت هێڵە پانەکە هەمیشە زۆرینە بووەو بەتەواوەتی وابەستەی ئاراستەو تێگەیشتنی جوهەیمان خۆی بوونە.

-4ئەم کۆمەڵە و سەرکردکەشیان، بە کرێگرتەی هیچ لایەنێك نەبوونەو پارەو یارمەتیشیان لە هیچ لایەنێك وەرنەگرتووە، کۆمەڵەیەکی بانگەواز بوونە نەك حیزبێکی سیاسی ، بەڵکو باوڕیان بە دامەزراندنی حیزبیش هەر نەبووە، کاتێکیش لە سەرەتای درووست بوونیان هەستیان بەوە کرد یەکێك لە دامەزرێنەرەکانیان

جەماعەتەکەیان بەرەو کۆمەڵەی (الاخوان المسلمون) ی میسر ڕایان ئەکێشێت، یەکسەر فەسڵیان کرد، یان ناچاری دوور کەوتنەوەیان کرد لە خۆیان.

-5جوهەیمان تەوەرەی سەرەکی ئەو جەماعەتە بوو کە هەمووان پێوەی وابەستە بوون، ئەو وابەستە بوونەش هەر وا لە خۆڕایی درووست نەبوو بوو، چونکە جوهەیمان بە شایەتی ئەوانەش کە لەگەڵی ناکۆك بوون و دواتر لێی جیابوونەوە، نموونەی ڕەوشتی جوان و خۆ ڕاگری و پشوو درێژی و گەڕان بە دوای بەڵگە و دینداری بووە، تەنانەت تەنها ناوی بەس بووە بۆ ئەوەی ژمارەیەکی زۆر لە گەنجانی خۆبەخشی ئەو وڵاتە پەیوەندی پێوە بکەن بە مەبەستی فەرمان بە چاکە نەهی لە خراپە.

-6لە مەسەلەی دیاری کردنی (محمد بن عبد الله القحطاني) وەکو مەهدی ئاخیر زەمان، جوهەیمان و هاوڕاکانی ئیجتیهادێك بوو کردیان وهەڵە بوون و ڕاستییان نەپێکا، هەڵەکانی تریشیان وەکو داگیر کردنی حەرەم بیناکردن بوو لەسەر ئەو هەڵەیە، بەڵام ئەوان وا دەردەکەوێت جگە لە جێبەجێکردنی فەرموودەکان دەربارەی مەهدی و بەیعەت پێدانی لە بنچینەداهیچ بەرنامەو مەبەستێکی تیکدەرانەیان نەبووە.

-7له‌ پرسی ده‌ست گرتن به‌سه‌ر حه‌ره‌مدا ئه‌وان (متأول) بوون و ئیمانی ته‌واویان به‌وه‌ بوو قه‌حتانی مه‌هدییه‌ وقیامه‌ت نزیك بووه‌ته‌وه‌و ته‌نانه‌ت كاتێك له‌ناو حه‌ره‌م بوون چاوه‌ڕوانی ئه‌و سوپا بوون كه‌ له‌ فه‌رمووده‌كاندا باسكراوه‌ كه‌ به‌ره‌و كه‌عبه‌ دێن و خوای گه‌وره‌ به‌ ناخی زه‌وییاندا ده‌بات.له‌ یه‌كه‌م فه‌رمانه‌كانیشیدا به‌ چه‌كداره‌كان كاتێك دابه‌شیان ده‌كاته‌ جێگه‌كانی خۆیان پێیان ده‌ڵێت ته‌قه‌ مه‌كه‌ن تاكو ته‌قه‌تان لێ نه‌كرێت، حكومه‌تی سعودیه‌ش ئه‌و شه‌ڕه‌ی له‌سه‌ر سه‌پێنرا و به‌ هیچ پێوه‌رێك نه‌یده‌توانی ده‌سته‌وسان بێت به‌رانبه‌ر ئه‌و كرده‌وه‌ له‌ داگیركردنی حه‌ره‌م، به‌ڵام قسه‌ له‌سه‌ر ئه‌وه‌یه‌ بۆچی كۆمه‌ڵێك له‌ زانایانی بۆ گفتو گۆ كردن نه‌نارد له‌گه‌ڵیان ویه‌كسه‌ر به‌و شێوه‌ مامه‌ڵه‌ی له‌گه‌ڵ كردن.

-8هۆكاری ئه‌وه‌م بۆ ئاشكرا نه‌بوو نه‌شمتوانی تێبگه‌م؛ بۆچی جوهه‌یمان له‌ چواره‌م ڕۆژی ڕووداوه‌كه‌دا، كاتێك (محمد القحطاني) كه‌ گوایه‌ مه‌هدییه‌ كوژرا كه‌ به‌ پێی فه‌رمووده‌كان ئه‌و نابێت له‌وێدا بمرێت، بۆچی دوای ئه‌وه‌ش جوهه‌یمان هه‌ر به‌رده‌وام بوو له‌سه‌ر شه‌ڕ كردن و خۆی به‌ ده‌سته‌وه‌ نه‌دا؟!

-9ئه‌گه‌ر چی ڕوداوی حه‌ره‌م ڕوداوێكی نه‌خوازراو بوو سعودیه‌ی خسته‌ هه‌ڵویستێكی زۆر ناخۆشه‌وه‌، به‌ڵام هه‌ندێك وه‌كو (أبو

محمد المقدسي) پێیان وایە، ئەو ڕووداوە هەلێکی زێڕین بوو بۆ حکومەت هەڵکەوت بۆ ئەوەی ئەو کۆمەڵە لە نێو بدات، هەندێکی تریش بە دووری نازانن کە دەسەڵاتداران لەو پلانەی ئەوان ئاگادار بووبێتن و ئاسانکاریان بۆ داگیر کردنی حەرەم بۆ کردبن بۆ ئەوەی بەهانەی لە ناوبردنیان لەسەرتاسەری وڵات دەست بکەوێت.

-10ئەوان لە دیدی خەڵکی و بگرە هەندێك لەو سوپایەش کە ئابڵۆقەی حەرەمی دابوو بە کەسانێکی موسوڵمانی وابەستە بە دینەوە ئەناسران، بۆیە شا خالد داوای فەتوای لە زانایان کرد بۆ شەڕکردن لە دژی ئەوان و کوشتنیان و دوا جار 32 لە زانایانی سعودیە - کە ابن باز یشیان تێدا بوو - فەتوای ئەوەیان دا ئەوان خروجیان کردووە و پێویستە بکوژرێن.

-11جوهەیمان وکۆمەڵەکەی خەوارج نەبوونە بەو واتای لەسەر بیروبۆچوونی خەواریجەکان بووبن، بەڵکو زۆر دووریش بوونە لە بیروباوەڕی ئەو تاقمە کە باوەڕیان بە فەرموودە نەبووەو نەفرەتیان لە هاوەڵان کردووەو بە تاوانی گەورە موسوڵمانیان کافر کردووە، بەڵام خروجیان لەسەر ئەو دەسەڵاتە کردووە کە زۆر بە ڕەخنە بوونە لێی و کێشەیان لەگەڵ دەسەڵاتدا کێشەیەکی شەرعی بووە و لەو ڕووەوە بووە کە ئەوان لە شەرعی ئیسلام لایان داوە، بە ڕای خۆیشم و

ئەوەی تێگەیشتووم داگیرکردنیان بۆ حەرەم تەنها بۆ مەبەستی بە جیهینانی بەیعەتدان بووە بە مەهدی کە بە بۆچوونی ئەوان بریتی بووە لە (محمد القحطاني).

بەڵام شێخ موقبیل وادعی پێی وایە جگە لە مەسەلەی بەیعەتدان بە مەهدی چەند هۆکارێکی تریش لە پشت داگیرکردنی حەرەمەوە وەستاوە، لەوانە:

*دژایەتی هەندێك زانا بۆ جوهەیمان و کۆمەڵەکەی، وەکو: ابن صالح و شیبة الحمد و ابن مزاحم، کە ئەوان خەڵکیان لە جوهەیمان و جەماعەتەکەی وریا دەکردەوەو قسەشیان بۆ هەڵدەبەستن.

*بێ ئینسافی دەسەڵاتی سعودیە لە گەڵ ئەو گەنجانەو ئازاردان و زیندان کردنیان و تەماشاکردنیان وەکو تاوانبار و لارێ و لادەر.

*تێکەڵ بوونی هەندێ گەنجی میسری لەگەڵیان و درووستکردنی کاریگەری لەسەریان.

*تێکچوونی کۆمەڵگەی سعودی و دوورکەوتنەوەیان لەشەرعی خوا کە بووە مایەی تورە بوونی ئەوان لەو واقیعە دوورە لە ڕوحی ئیسلام.

بابەتەکەم بەم پرسیارە کۆتایی پێ دەهێنم:

ئایا ئەوان - سەرەڕای هەموو شتێك - لە داگیرکردنی حەرەمدا ڕاست

بوون یان هەڵە بوون؟ بێگومان هەڵە بوون، چونکە ئەوان:

***بوونە هۆکاری خوێن ڕشتن و خوێن ڕشتنیش لە ناو حەرەمدا قەدەغەیە وەکو پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەتی: (لا یسفك فیها دم).**

***چەکیان لە ناو حەرەمدا هەڵگرت و چەك هەڵگرتنیش لەناو حەرەمدا بە فەرموودەی صحیح حەرامە.**

***پشتیان بە خەو بینین بەست بۆ مەسەلەی مەهدی و خەویش هیچ حوکمێکی شەرعی پێ جێگیر ناکرێت، تەعبیری ئەو خەوانەش وەکو شێخ مقبل ئەڵێت: یان وەسوەسەی شەیتان بووە، یان ئەوەیە قەحتانی لە سیرەو ڕەوشتیدا مەهدی بووە نەك خۆی بە ڕاستەوە مهدی بێت، چونکە شێخ موقبیل دەڵێت من خۆم قەحتانیم دەناسی و پیاوێك بوو خوا ناس و وابەستە بەشەرعی خوا، هەموو قورئانی لەبەر بوو ڕەحمەتی خوای لێبێت، بەڵام کەوتنە هەڵەوە.**

ئەی حوکمیان لەسەر ئەو کردارەی کە کردیان چیە؟ بۆ وەڵامی ئەو پرسیارەش دیسان ئەچمەوە سەر وەڵامەکەی شێخ موقبیل هەم لەبەر ئەوەی ئەو زانایەکی گەورەیە و هەم لەبەر ئەوەی ئەوانی هەموویان بە شەخسی ناسیوەو لە زانیارییەوە قسە دەکات، ئەو دەڵێت: حوکمی ئەوان ئەوەیە (بغاة) ن، واجبی حکومەتی سعودیەش

ئەوەبوو کەسانی وەکو (ابن باز و ابن حمید) ی بناردایە قسەی لەگەڵ بکردنایەو بەبەڵگە قناعەتی پێ بکردنایە، هەر وەکو چۆن عەلی ڕەزای خوای لێبێت (ابن عباس) ی بۆ لای خەواریجەکان نارد و گفتوگۆی لەگەڵ کردن و ژمارەیەکی زۆری لی پەشیمان کردنەوە.
کە مادام بوغاتیش بن، دیل و برینداریان ناکوژرێت و ژن و مناڵیان دەستگیر ناکرێت و، بە ڕای شێخ موقبیل یش - سەرەڕای ئەوەی کە هەڵە بوونە لە داگیرکردنی حەرەمدا - بەڵام ئەوان لە ڕۆژی قیامەتدا لەلای خوای گەورە حکومەتی سعودیە دادگایی دەکەن لەسەر ئەوەی بەسەریاندا هات.

ئەم نووسینەم بریتییە لە بە دواداچوون و دەرەنجامی خویندنەوەیەکی زۆر و گوێگرتن لە وانەو دیکۆمێنتاری و چاوپێکەوتنی زۆر لەسەر ئەو ڕووداوەو کۆمەڵەی (الجماعة السلفية المحتسبة) بەتایبەت کەسایەتی یەکەمیان کە جوهەیمان بووە، هەوڵم داوە دادگەرانە و بەبێ ئەوەی هیچ کاریگەرییەکم لەسەر بێت ئەنجامی بدەم، بۆیە نووسینەکەم تەنها هەوڵێکە، ئەگەر ڕاستیم پێکابێت ئەوە فەزڵ و چاکەی خوایە بەسەرمەوە، ئەگەریش تووشی نەپێکان و هەڵە بوویێتم ئەوە لە خۆم و لە شەیتانەوەیە و هەرکێ هەڵەیەکم

بۆ ڕاست بکاتەوە بە بەڵگە لێی وەردەگرم و سوپاسیشی دەکەم.

تێبینی: سەرچاوەکانم بۆ نووسینی ئەم بابەتە هەمە جۆر بوون، قسەی دوست و دوژمنی جوهەیمان و جەماعەتەکەیم خوێندەوە و گوێ بیستی بووم، بۆ نموونە:

-أيام مع جهيمان،كنت مع الجماعة السلفية المحتسبة، ناصر الحزيمي.

-المخرج من الفتنة، مقبل بن هادي الوادعي.

-جهيمان العتيبي: لو كنت أعلم الغيب لما قدت جماعتي بالسلاح داخل الحرم، مركز المسبار.

-حتى لا يعود جهيمان،توماس هيغهامر وستيفان.

-مقال:جهيمان بعد 28 عاماً.. نهاية أسطورة/منصور النقيدان/ صحيفة ايلاف.

-چاوپێکەوتنێکی (أبو محمد المقدسي) لە یوتیوب کە بە وردی باس لە جوهەیمان و بزوتنەوەکەی دەکات.

-موحازەرەیەکی درێژی : فيصل قزار الجاسم بە ناونیشانی: حادثة جهيمان واقتحام الحرم

-دیدارێکی دەنگیی (محمد المسعري) باسی ڕووداوی حەرەم و

جوهەیمان ئەکات.

-چاوپێکەوتنێکی (ناصر الحزيمي) لە کەناڵی الخليجية لە گەڵ عبد الله المديفر باسی پەیوەندی خۆی و کارکردنی لە گەڵ جوهەیمان دەکات.

-بەرنامەیەکی دەکیۆمینتاری کەناڵی بی بی سی دەربارەی جوهەیمان ورِوداوی حەرەم.

-تەنانەت ئەو بەرنامانەش کە کەناڵێکی وەکو (العربية) ی سەر بەسعودية دەریکردووە تەماشام کرد بۆ ئەوەی وەکو وتم قسەی دۆست و دوژمنی جوهەیمان وەرگرم.(لەگەڵ چەندین سەرچاوەی تر)

إحسان برهان الدين

2018-1-15سلمانی